

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

FLÜT LİTERATÜRÜNDE YER ALAN DEŞİFRE KİTAPLARININ
İÇERİKSEL OLARAK İNCELENMESİ

MÜGE SUDE TURGUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

FLÜT LİTERATÜRÜNDE YER ALAN DEŞİFRE KİTAPLARININ
İÇERİKSEL OLARAK İNCELENMESİ

MÜGE SUDE TURGUT
ORCID NO: 0000-0002-4036-8753

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. GÜLCE COŞKUN ŞENTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024
MUĞLA

JÜRİ ONAY SAYFASI

Müge Sude Turgut tarafından hazırlanan “Flüt Literatüründe Yer Alan Deşifre Kitaplarının İçeriksel Olarak İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı, Jüri Başkanı

Doç. Dr. Tuba YOKUŞ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Üye

Dr. Öğr. Üy. Deniz UYAN
Giresun Üniversitesi
Görelle Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik
Bölümü
Üye

Tez savunma tarihi: 26/06/2024

Bu tez Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Şevki KÖMÜR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Flüt Literatüründe Yer Alan Deşifre Kitaplarının İçeriksel Olarak İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 26 /06 /2024

İMZA

Müge Sude TURGUT

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

FLÜT LİTERATÜRÜNDE YER ALAN DEŞİFRE KİTAPLARININ İÇERKSEL OLARAK İNCELENMESİ

MÜGE SUDE TURGUT

Yüksek Lisans Tezi, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK

Haziran 2024, 65 sayfa

Bu çalışmanın amacı, flüt literatüründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, ülkemizde flüt eğitimi alan öğrencilere bu yönde bir bilgi kaynağı sunmak hedeflenmektedir. Ülkemizde flüt için deşifre çalışmalarıyla ilgili kitapların bulunmamasının ve mevcut deşifre kitaplarının tamamının yurt dışında satılıyor olma durumunun bu kitaplara sahip olmak isteyen bireyler için hem alım gücü hem de ulaşılabilirlik açısından zorluklar yarattığı ve bu durumun özellikle müzik eğitimi alan öğrenciler ve profesyonel flütçüler için ciddi bir eksiklik oluşturduğu düşünülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen deşifre kitapları, bireylerin bu kitapları daha iyi tanımalarını, içeriği hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmalarını sağlayacak ve bireylerin ihtiyaçlarına yönelik olan kitapları seçme konusunda onlara rehberlik edecektir. Bu bağlamda araştırma nitel çerçevede gerçekleştirilen doküman incelemesi (analizi) modelindedir. Araştırmada, deşifre kitaplarının incelenmesiyle elde edilen nitel çerçevedeki veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve temalandırılmıştır. Araştırmanın evrenini flüt literatüründe yer alan deşifre kitapları oluşturmuştur. Örneklemini ise “kolay ulaşılabilir örnekleme” kapsamında araştırmacının maddi imkânları dâhilinde ulaşabildiği 10 adet basılı flüt deşifre kitabı oluşturmuştur. Araştırmada deşifre kitaplarının hangi konulara yer verdiği, eğitsel ve biçimsel tasarımları incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, deşifre kitaplarında ölçü sayıları, nota değerleri, ritim kalıpları, değiştirici işaretler, nüanslar, süslemeler, artikülasyonlar, hız terimleri, caz terimleri ve tonlar gibi konuların yer aldığı, kitaplarda bu konulardan en

çok ton, ölçü sayıları, nota değerleri ve ritim kalıplarına yer verildiği saptanmıştır. Ayrıca kitaplarda deşifreye yönelik teorik bilgilerin, ödevlendirme ve değerlendirme durumlarının az olduğu belirlenmiştir. Üç kitap hariç tüm kitapların baskı kalitelerinin, okunaklı, anlaşılabilir olma ve kullanım kolaylıklarının iyi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Flüt, flüt eğitimi, deşifre.

ABSTRACT

CONTEXTUAL EXAMINATION OF SIGHT-READING BOOKS IN FLUTE LITERATURE

MÜGE SUDE TURGUT

Master Thesis, Department of Music Education

Thesis Advisor: Assoc. Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK

June 2024, 65 pages

The aim of this study is to examine the sight-reading books in the flute literature contextually. For this purpose, the research aims to provide an important source of information for flutists in Turkey by examining the content of sight-reading books in detail. The lack of books on sight-reading studies for flutes in our country and the fact that all of the existing sight-reading books are sold abroad create great difficulties for individuals who want to own these books in terms of both purchasing power and accessibility. This situation creates a serious deficiency, especially for students studying music and professional flutists. The sight-reading books examined within the scope of the research will enable individuals to get to know these books better, to have comprehensive information about their content and thus guide them in choosing the right books. In this context, qualitative research methods were used in the research, and document analysis method was used to analyze the data. The population of the research consists of sight-reading books in the flute literature. The sample consists of 10 printed flute sight-reading books that the researcher could access within the scope of "easily accessible sampling" and researcher's financial possibility. In the research, sight-reading books were introduced and their inclusion, and educational and formal designs were examined. As a result of the research, it was determined that the topics such as number of measures, note values, rhythm patterns, modifying signs, nuances, decorations, articulations, speed terms, jazz terms, and tones were included in the sight-reading books, and tone, number of measures, note values, and rhythm patterns were mostly included in the books. In addition, it was determined that the theoretical knowledge, homework, and evaluation status of sight-reading in the books were low. It has been concluded that the print quality, legibility, comprehensibility, and ease of use of all books except three books are good.

Keywords: Flute, flute training, sight-reading.

ÖN SÖZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimimde öğrencisi olduğum, onunla çalışmaktan mutluluk ve onur duyduğum, hayatımın her alanında değerli düşünceleri ve fikirleriyle yanımda olan, akademik alanda sahip olduğu bilgi ve becerileriyle yolumu kendi yoluymuş gibi sahiplenip ışık tutan, hayatımda tanıdığım ve iyi ki dediğim değerli öğretmenim, tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Müzik eğitimine başladığım Muğla Güzel Sanatlar Lisesi'nde çalışan tüm müzik bölümü öğretmenlerime, flüt eğitimine başladığım anda çalgımı bana sevdiren, beni motive eden, onunla çalışmaktan mutluluk duyduğum, sevgili flüt öğretmenim Tuğba AYMELEK'e, akademik alanda ilerlemem adına lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince gelişmemde emeği olan, değerli görüşlerini ve düşüncelerini esirgemeyen, mesleki yaşamımda emin adımlarla yürüyebilmemi sağlayan ve desteklerini her zaman hissettiğim, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın bütün öğretim elemanlarına teşekkürlerimi sunarım. Üniversite ve yüksek lisans sürecimin her anında yanımda olan sevgili arkadaşım Emine TULUP'a sonsuz teşekkür ederim.

Hayatım boyunca desteklerini arkamda hissettiğim, her koşulda yanımda olan, beni bugünlere getiren ve yaptıkları fedakarlıklarla haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim çok kıymetli ablalarım Tuğçe TURGUT ve Kadriye AVCI'ya, canım annem Zümrüt TURGUT ve canım babam Mustafa TURGUT'a, lise ve üniversite sürecimde, hayatımın her anında, düşünceleri ve fikirleriyle, manevi açıdan her zaman yanımda olan hayat arkadaşım Kemal KURT'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYANI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv
EKLER DİZİNİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.5. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Müzik ve Müzik Eğitimi.....	7
2.2. Çalgı Eğitimi.....	9
2.3. Flüt tarihi.....	10
2.4. Flüt Eğitimi.....	12
2. 5. Müzikte ve flüt eğitiminde deşifre.....	14
2.2. İlgili Yurt İçi Araştırmalar.....	17
2.3. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar.....	21

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni).....	23
3.2. Evren ve Örneklem.....	23
3.3. Veri Toplama Araçları.....	26
3.4. Verilerin Toplanması / İşlem Yolu.....	26
3.5. Verilerin Analizi.....	26

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	28
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	32

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
---	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç	36
5.2. Öneriler	42
KAYNAKÇA.....	44
EKLER.....	50

TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. <i>Flüt Literatüründe Yer Alan Deşifre Kitapları</i>	24
Tablo 2. <i>Flüt Deşifre Kitaplarının Konulara Yer Verme Durumları</i>	29
Tablo 3. <i>Flüt Deşifre Kitaplarının Eğitsel Tasarımı</i>	33
Tablo 4. <i>Flüt Deşifre Kitaplarının Biçimsel Tasarımı</i>	34

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. *Ritim Kalıplarının Kodlanması* 27

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

ABRSM

K

LCM

TC

TCL

Açıklamalar

The Associated Board of the Royal Schools of Music

Kitap

London College Of Music

Türkiye Cumhuriyeti

Trinity College London

EKLER DİZİNİ

	Sayfa
Ek 1. <i>Etik Kurul Raporu</i>	50

BÖLÜM I

GİRİŞ

“Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1979, s. 12). Eğitim süreci, bireylerin kendilerini geliştirmek ve hedeflerine ulaşmak için çeşitli alanlar arasından seçim yapmasını ve belirlenmiş programlara göre düzenli bir eğitim sürecine başlamasını içerir. Bu alanlardan biri de müzik eğitimidir. Müzik eğitimi, bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerini planlı programlar çerçevesinde geliştiren, edinilen bilgi ve becerilerin uygulamalarla paylaşılmasını hedefleyen ve kişinin kendini ifade edebilme kabiliyetini artıran bir süreçtir. İlgili alan yazında eğitimin ve daha özelinde müzik eğitiminin şüphesiz birçok tanımı yapılmıştır. Uçan’ a göre (1997); müzik eğitimi, “Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) değiştirme ya da bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) geliştirme sürecidir”. Bu tanım, müzik eğitiminin birey üzerinde yarattığı değişim ve gelişimi vurgulamaktadır. Bu bağlamda müzik eğitimi alan kişiler; yeni fikirler, yeni bakış açıları ve duygularla elde ettikleri güvenilir bilgileri önceden öğrenilmiş bilgileri ile yeniden düzenleyerek bu bilgileri kullanabilen, ihtiyaç durumunda daha fazla müzikal bilgiye kolaylıkla ulaşabilen ve hayatlarında bu bilgileri uygulayabilen bireyler olacaklardır.

Müzik eğitiminin temelini oluşturan önemli bileşenlerden birinin çalgı eğitimi olduğu söylenebilir. Çalgı eğitimi, müzik eğitimiyle kazanılan bilgi, beceri ve yeteneklerin ortaya konulmasına aracı olan uygulamalı bir eğitim şekli olarak açıklanabilir. Yalçinkaya, Eldemir ve Sönmezöz’e (2014) göre; “Çalgı eğitimi; “önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, programlı bir şekilde, yüz yüze eğitim yaklaşımı esas

alınarak yürütülen ve bireye özgü niteliklere uygun olarak düzenlenen, çalgı öğretim süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç içinde öğrenci, çalgı hakkında bilişsel, devinışsel ve duyuşsal öğrenme alanlarında temel bilgi ve beceriler ile tüm teknik davranışları kazanmakta ve belirlenen hedefleri çalgısı aracılığıyla gerçekleştirmektedir” (s. 1584).

Tüm çalgılarda olduğu gibi yaygın olarak eğitimi verilen çalgılardan biri olan flüt eğitiminin temelinde de çalgıyı öğrenme, geliştirme ve etkin bir şekilde kullanabilme basamakları vardır. “Flüt eğitiminde, öğrenciye kazandırılmak istenen teknik ve müzikal davranışlar arasında, doğru duruş ve tutuş pozisyonu, nefes tekniğı, dudak pozisyonu, iyi bir tona sahip olma, doğru boğumlanma (artikülasyon), dil teknikleri, (tek dil, çift dil, üçlü dil, kurbağa dili) parmak tekniğı, gamların seslendirilmesi, vibrato, entonasyon yer almaktadır” (Tatu, 2006, s.33). Teknik çalışmaların yanı sıra çalgı eğitiminde deşifre çalışmaları da oldukça önemlidir. Çalgı eğitiminde deşifre yapmanın öğrencinin müzikal yeteneklerini geliştirmek ve performansını artırmak için önemli bir adım olduğu düşünülmektedir. Deşifre, öğrencinin müzik notalarını ilk defa karşılaştığında, önceden çalışma yapmadan doğru bir şekilde okuyup seslendirme yeteneğidir.

Deşifre okuyabilmenin ve çalabilmenin her müzik alanı için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Öyle ki Üstün (2018, s.1887) bir çalışmasında, “...Müziksel becerileri kazandırmayı hedefleyen flüt eğitiminin öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan hedef davranışların kazandırılmasında deşifre önemli bir yere sahiptir” ifadesini kullanmaktadır. Aynı şekilde Gün ve Öztürk (2018, s. 124) çalışmalarında, “...Müzikte provasız performans olarak da adlandırabileceğimiz deşifre, müzik eğitiminin tüm alanlarında kazandırılması gerekli bir beceridir” ifadesini kullanarak deşifrenin önemini vurgulamışlardır. Deşifre, kelime anlamı olarak “çözülmüş, açıklanmış; deşifre etmek ise bir şifreyi veya güç bir yazıyı çözmek, okuyup anlamaktır” (Türk Dil Kurumu (TDK), 2005, s. 511). “Müzikte deşifre okuma, notaları, ilk okumada, yani önceden çalışılmaksızın ilk görüşte okuyup seslendirme becerisidir. Deşifre okuma daha önce görülmemiş sözsüz bir müzik parçasının, ilk anda, nota yükseklikleri ve ritmine uygun olarak okunmasıdır. Farklı bir deyişle daha önce solfejini yapmadığımız notaların ilk defa seslendirilmesidir” (Nart, 2010, s. 31). “Deşifre eğitimi, müzik eğitimi alan tüm bireylerde olması gereken, müzikal becerileri ve performansını olumlu yönde etkileyen bir süreçtir. Deşifre becerisinin kazandırılmasıyla öğrenciler çalgı eğitimi sürecinde karşılaştacağı problemleri daha rahat çözümleyerek, çalgıya karşı motivasyonlarını arttırmış olacaklardır” (Üstün, 2018, s. 1883).

Deşifre çalışmalarıyla ilgili literatür incelendiğinde, deşifre aşamasında beceriyi etkileyen öğeler olduğu görülmektedir. Ergin ve Durak (2016) deşifre ile ilgili yaptıkları bir çalışmalarında, bazı araştırmalardan ve araştırmada geçen öğelerden bahsetmişlerdir. Bu öğeler; el-göz koordinasyonu (Sloboda, 1974), kısa süreli bellek ve algı ilişkisi (Waters, Townsend ve Underwood, 1998), psikomotor beceriler (Thompson, 1985), nota isimlendirme, nota ile perde arasında eşleştirme yapabilme (Waters, Townsend ve Underwood, 1998), algılama hızı, tepki verme hızı (Oswald ve Roth, 1997) ve işitsel imajlamadır (Waters vd., 1998). Ergin ve Durak (2016) deşifre yapmanın zorluğunun, tüm bu süreçlerin aynı zamanda yürütülmesi gerektiğinden kaynaklandığını saptamışlardır.

Çalgı eğitimi sürecinde deşifre çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi, öğrencilerin müzikal yeteneklerini ve performanslarını geliştirerek repertuarlarını genişletmelerine ve müzikal anlayışlarını derinleştirmelerine önemli derecede katkı sağlayabilir. Müzik eğitiminde başarılı olmak için, öğrencilere deşifre yapma konusunda gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, onların gelişimlerinde önemli bir adım olabilir. Bu bağlamda, müzik eğitimi veren kurumların ve öğretmenlerin, deşifre çalışmalarını ve deşifre kitaplarını, eğitim programlarının ayrılmaz bir parçası olarak görerek öğrencilerin bu alandaki becerilerini sürekli olarak geliştirmelerine olanak sağlayacak ortamlar yaratmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Deşifre çalışmalarının çalgı performansını etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. Öyle ki Dalkıran (2011, s.54), "...Deşifre, müzik öğrencilerinde olması gereken ve müzik performansını olumlu yönde etkileyen bir beceridir" ifadesiyle deşifrenin müzikal performansa etkisini açıklamaktadır. Bu bağlamda çalgı eğitiminin ders programında deşifre çalışmalarına sistemli bir şekilde yer verilmesinin çalgı eğitiminde performans başarısına faydalı olacağı düşünülmektedir. Böylelikle öğrenciler karşılıklarına çıkan her eser, etüt ve egzersizi zorlanmadan çözebilen, çalabilen bilinçli, öz güvenli bireyler haline gelebilirler.

İlgili literatür incelendiğinde flüt literatüründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Müzik

eğitimi veren kurumlardaki flüt eğitmcilerine ve öğrencilere deşifre çalışmalarında kaynaklık edebilecek yurt içi metot ve kitapların var olmasıyla birlikte deşifre becerilerinin ve çalışmaların daha planlı bir şekilde ele alınması sağlanabilir. Bu dűşünceden hareketle çalışılmaya değer görűlen araştırma aynı zamanda flüt literatűründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesine yönelik gerçekleştirilecek ilk çalışma olması sebebiyle de özgündür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; flüt literatűründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Ülkemizde flüt için deşifre çalışmalarıyla ilgili kitapların bulunmamasının ve mevcut deşifre kitaplarının tamamının yurt dışında satılıyor olma durumunun bu kitaplara sahip olmak isteyen bireyler için hem alım gücü hem de ulaşılabilirlik açısından zorluklar yarattığı ve bu durumun özellikle müzik eğitimi alan öğrenciler ve profesyonel flütűler için ciddi bir eksiklik oluşturduğu dűřünűlmektedir. Araştırma kapsamında incelenen deşifre kitapları, bireylerin bu kitapları daha iyi tanımalarını, içeriği hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmalarını sağlayacak ve bireylerin ihtiyaçlarına yönelik olan kitapları seçme konusunda onlara rehberlik edecektir. Bu amaca yönelik Türkiye Cumhuriyeti (TC.) Millű Eđitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 05.11.2021 tarihli "Taslak Ders Kitabı ve Eđitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Deđerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları" temel alınarak araştırmacı tarafından, kitapların incelenmesi için gereken kriterler belirlenmiş ve buna yönelik olarak araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıda verilen sorulara yanıt aranmıştır:

1. Flüt deşifre kitapları içerik olarak hangi konulara yer vermektedir?
2. Flüt deşifre kitaplarının eğitsel tasarımı (teorik bilgi açıklama, ödev ve değerlendirme durumu, örneklendirilmesi) nasıldır?
3. Flüt deşifre kitaplarının biçimsel tasarımı (okunaklı ve anlaşılabilir olma, baskı kalitesi ve kullanım kolaylığı) nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde, flüt literatüründe deşifre çalışma kitaplarının içeriksel olarak incelenmesine yönelik yurt içinde herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması, bu çalışmayı özgün kılmaktadır.

Bu araştırma, deşifre kitaplarının içeriğini detaylı bir şekilde inceleyerek, Türkiye'deki flütçüler için önemli bir bilgi kaynağı sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında tanıtılacak olan deşifre kitapları, bireylerin bu kitapları daha iyi tanımalarını, içeriği hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmalarını sağlayacak ve böylelikle doğru kitapları seçme konusunda onlara rehberlik edecektir. Bu, yalnızca bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmakla kalmayacak, aynı zamanda müzik eğitimcileri için de önemli bir kaynak oluşturacaktır.

Ayrıca, bu çalışma, yerli yazarların ve müzik eğitimi uzmanlarının deşifre çalışmaları üzerine daha fazla odaklanmalarını teşvik edebilir. Yurt içinde deşifre kitaplarının geliştirilmesi, öğrencilerin ve müzisyenlerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak ve müzik eğitiminin genel kalitesini artıracaktır. Bu bağlamda, araştırmanın sonuçları hem eğitimciler hem de öğrenciler için önemli bir referans noktası olacak ve flüt eğitimi literatürüne değerli katkılarda bulunacaktır.

Sonuç olarak, bu araştırmanın önemi, sadece mevcut literatürdeki boşluğu doldurmakla kalmayıp, aynı zamanda Türkiye'deki müzik eğitiminde deşifre çalışmalarının daha yaygın ve erişilebilir hale gelmesine de katkı sağlayabilir. Böylelikle uzun vadede, müzik eğitiminin kalitesinin yükselmesine ve müzisyenlerin daha donanımlı ve yetkin hale gelmesine olanak sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada incelenmiş kitaplar araştırmacının maddi imkanları dahilinde ulaşabildiği basılı flüt deşifre kitaplarıdır. Bu kitaplar 2023 ve 2024 yıllarında satın alınmış ve bu yıllar içerisinde incelenmiştir.

1.5. Tanımlar

Müzikte Deşifre: “Müzikte deşifre okuma, notaları, ilk okumada, yani önceden çalışılmaksızın ilk görüşte okuyup seslendirme becerisidir. Deşifre okuma daha önce görülmemiş sözsüz bir müzik parçasının, ilk anda, nota yükseklikleri ve ritmine uygun olarak okunmasıdır. Farklı bir deyişle daha önce solfejini yapmadığımız notaların ilk defa seslendirilmesidir” (Nart, 2010, s. 31).

Flüt Eğitimi: Flüt eğitimi, öğretmen ve öğrenci arasında gerçekleşen, flütün öğretimi için belli plan ve programlar çerçevesinde yürütülen eğitim süreci olarak ifade edilebilir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde kuramsal çerçeveye ve ilgili yurt içi-yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Müzik ve Müzik Eğitimi

Araştırmalar incelendiğinde müzik teriminin yunanca bir kelimedenden geldiği görülmektedir. “Müzik terimi, eski Yunancadaki *musike* sözcüğünden kaynaklanmıştır” (Say, 2015, s.17). Kitap ve araştırmalar incelendiğinde müziğin, insan hayatının doğuşundan günümüze kadar var olduğu, farklı durumlar için kullanıldığı ve sürece göre şekillendiği görülmektedir. Müzik; “büyüme çağından evliliğe, çocuk doğurmaya ve ölüme kadar, insanın yaşamının hemen hemen tüm önemli aşamalarında rol oynar” (Lord & Snelson, 2018). Uçan’a (1997, s. 10) göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür. Yıkılmış, Ece ve Kahraman’a (2021, s. 1187) göre müzik, insanoğlunun bireysel, toplumsal, düşünsel ve ruhsal gereksinimlerini sesle anlatma sanatıdır. Müzik, seslerin hisler dünyasıyla buluşarak oluşturduğu, çeşitli kuralları içerisinde bulunduran, sanat olma özelliğine sahip bir çalışmadır. Tanımlara bakıldığında müziğin insan yaşamına büyük bir rolü olduğunu söylemek ve insanlara birçok yönden anlam kattığını söylemek mümkündür.

Güzel sanatlar eğitimi içerisinde yer alan müzik eğitiminin günümüze kadar birçok tanımı yapılmıştır. Müzik eğitimi “kişiye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı ve istendik yönde belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma

sürecidir” (Uçan, 1994, s. 25). Yokuş ve Yokuş’a (2010 s. 16) göre müzik eğitimi, müzik öğretimi bilimi ve sanattır. Araştırmalara bakıldığında müzik eğitiminin insan ve insan yaşamına olan faydalarını görmek mümkündür. Müzik eğitimi bireyi kişisel, zihinsel ve sosyal yönden olumlu etkileyebilir. “Müzik eğitimi bireylerin kişilik, sosyal, duygusal ve psikomotor gelişimine katkıda bulunmaktadır” (Özen, 2004, s. 57). “Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl iş birlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini destekler” (Şendurur & Akgül-Bariş, 2002, s. 167). “Müzik eğitimi insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasını sağlar” (Özen, 2004, s. 58). Tanımlara bakıldığında müzik eğitimin faydalarından, bu eğitimin amaç ve hedeflerini de ön görmek mümkündür. Uslu’ya (2009, s. 816) göre müzik eğitiminin amacı, eğitimin her aşamasında kişiye katkı sağlamak, onlara kendi yeteneklerini tanıma ve geliştirme fırsatı oluşturmaktır.

“Müzik eğitiminin amacı, bireye çevresiyle müzikal bir iletişimde bulunabilmesi, üretmesi, besteleyebilmesi, bilinçli bir şekilde yorumlama becerisini geliştirebilmesi ve müzikal gelişimine katkıda bulunabilmesi için gerekli davranışların kazandırılmasıdır” (Ördekci, 2016 akt. Ergüven, 2022, s. 7). Bu amaca yönelik müzik eğitimi, bu eğitimi almak isteyen bireyler için ‘genel’, ‘özengen’ ve ‘mesleki’ müzik eğitimi olarak üç boyuta ayrılmaktadır. “Müzik eğitiminin bu üç ana türü birbirinden bağımsız ve kopuk değildir. Genelden özele ve özgüle doğru bir açılım gösterir. Aralarında sıkı ilişkiler, ortak sınır bölgeleri ve belli çakışım-örtüşüm-kesişim alanları vardır. Bu üç müzik eğitimi ana türü birbirini etkiler, destekler, tamamlar, bütünler” (Uçan, 1994, s.4).

Genel müzik eğitimi, “yaşı/kimliği, okul/bölümü, kolu/dalı, alanı/programı, işi/mesleği ne olursa olsun, her aşamada/her düzeyde, herkese yönelik olup, temelde, sağlıklı-dengeli ve mutlu bir insanca yaşam için gerekli ortak 16 genel sanat kültürünü veya buna ilişkin davranışlar kazandırmayı/davranış değişiklikleri oluşturmayı amaçlar” (Uçan, 1995: 125). “Genel müzik eğitiminin en önemli özelliği, insanların müzik konusundaki yeteneklerini veya diğer özelliklerini dikkate almaksızın, müzik kültürü oluşturmak için toplu eğitim verilmesidir ki örgün eğitimin çeşitli aşamalarında ders olarak müziğin kapsam dâhiline alınması bunun en somut örneğidir” (Karali, 2023, s. 9).

Özengen müzik eğitimi; “bireylerin, ilgi ve istekleri doğrultusunda, yetenekleri ne olursa olsun bir zevki ve tatmini amaçlayan, buldukları seviyeyi de ileriye taşımalarını hedefleyen bir müzik eğitim türüdür” (Ürün, 2015, s.8). “Özengen müzik eğitimi, müziğe

ya da müziğin belli bir dalında amatörce ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1995: 126). Araştırmalara bakıldığında özengen müzik eğitiminin her yaş grubunda alınabilen, daha çok insan ruhunu doyuran bir eğitim anlayışına sahip olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Mesleki müzik eğitimi, “müziğe belli bir düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi görece kişide, öncelikle, seçilen kol, dal, iş ya da mesleğin gerektirdiği boyutlarda ve asgari yeterlikte olmak üzere, belirli yetenek düzeyi ve kapasitesi aranır” (Uçan, 1995: 126). “Müzik mesleki eğitimi bizzat yaparak yaşamın ötesinde, onu bilgili, bilinçli, düzenli, planlı, kurallı ve yeterli olarak yaratan, seslendiren yorumlayan, kuramlayan ve araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci, etnolog yetiştirmeyi amaçlamaktadır” (Uçan, 1994, s.28).

2.2. Çalgı Eğitimi

“Müzik eğitiminin boyutları ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, çalgı çalma eğitimi ve yaratıcılık eğitimi olarak ele alınabilir” (Özmenteş, 2005, s.93). “Müzik eğitiminin önemli bir boyutunun çalgı eğitimi olduğu bilinmektedir. Çalgı eğitimi; müzik eğitimi ile edinilen bilgi, beceri ve yeterliklerin ortaya konulmasına, sahnelenmesine aracı olan, müzik eğitiminde uygulamalı olarak gerçekleştirilen bir eğitimidir” (Turgut, & Coşkun-Şentürk, 2023, s.2). Çalgı eğitimi; eğitimci ve öğrenci arasında gerçekleşen, bireysel olarak çalışılan, çalgı ile ilgili yöntem, teknik ve bilgileri içeren eğitim programı olarak ifade edilebilir.

“Çalgı eğitimi; önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, programlı bir şekilde, yüz yüze eğitim yaklaşımı esas alınarak yürütülen ve bireye özgü niteliklere uygun olarak düzenlenen, çalgı öğretim süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç içinde öğrenci, çalgı hakkında bilişsel, devinimsel ve duyuşsal öğrenme alanlarında temel bilgi ve beceriler ile tüm teknik davranışları kazanmakta ve belirlenen hedefleri çalgısı aracılığıyla gerçekleştirmektedir” (Yalçınkaya, Eldemir & Sönmezöz, 2014, s. 1584).

Çalgı eğitimi verilmeye başlanmadan önce eğitimi alacak kişi istek ve hedeflerine yönelik bir çalgı seçimi yapar. Çalgıların nefesli, vurmali, yayli, tuşlu ve telli olmak üzere beş türe ayrıldığı bilinmektedir. Ülkemizde çalgı eğitiminin güzel sanatlar liseleri, üniversitelerin güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakültesine bağlı müzik öğretmeni yetiştiren anabilim dalları, konservatuvarlar, askeri bando okulları vb. kurumlar aracılığıyla gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu kurumların hepsinin içeriğinde çalgı eğitimi gerçekleştirilse de aynı amaç ve o amaca yönelik bir eğitim programını esas almayabilirler.

“Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitiminde çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için birtakım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır” (Schleuter, 1997 akt. Özmenteş, 2008, s.161). Çalgı eğitiminde başarıya ulaşmak için öğrencinin çalışma sürecini etkili bir şekilde kullanması, çalışırken teknik ve stratejilerden yardım alması, çalışma sürecini iyi planlaması ve takip etmesi gerektiği düşünülmektedir. Diğer taraftan öğretmenin de bu süreci düzenli bir şekilde takip etmesi gerekmektedir. Topalak’a (2013, s.120) göre çalgı hakimiyeti önemli bir unsurdur. Çalgının gerektirdiği temel tekniklerin, doğru beceri ve tutumların öğretmen tarafından çok iyi bilinmesi, uygulanması ve öğrenciye aktarılabilmesi gereklidir. Bu nedenle öğretmen, öğrencinin önceden belirlenmiş olan hedef davranışlara ulaşma durumlarını istikrarlı bir şekilde takip edebilmelidir.

Albuz, (2001, s. 8) çalgı eğitiminin müzik öğretmeni adayları için çok önemli olduğunu, çalgıda gelişimi sağlamak için her gün sistemli çalışılmasını ve çalışma süresinin uzun olması gerektiğini, böylelikle adayların eğitim müziği dağarcığının da dışında ulusal ve evrensel düzeydeki müzik yapıtlarını bilen, mesleki yaşantısına bu bilgilerle iyi bir şekilde hazırlanan bireyler olacaklarını belirtmektedir.

2.3. Flüt tarihi

Araştırmalara bakıldığında ve tarihsel bulguları incelediğimizde flüt çalgısının günümüze kadar gelen en eski çalgılardan biri olduğu bilinmektedir. Flütün tarihi ve gelişimi ile ilgili kaynak ve araştırmalarda birçok varsayım ileri sürülmektedir. İlk çağ ve ilk insan kavramları göz önünde bulundurulduğunda, elimizde bulunan tarihi kalıntılar flütün ilk olarak hayvan kemiklerinden yapılmış bir araç olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

“Arkeolojik kalıntılara göre tarih öncesi dönemin ilk flütleri hayvan kemiklerinden yapılmıştır. Ancak üzerindeki tahribattan dolayı yapısı anlaşılammıştır. Tek bilinen çok ilkel ve tek parça olduğudur” (Şenol & Demirbatır, 2011, s.585). “Bilinen en eski flüt örneğine M.Ö. 2. yüzyılda Mezopotamya’da rastlanılmıştır. “Tibia” (içi oyuk kemik flüt) adı verilen bu flütün hayvan kemiğinden yapılmış olduğu bilinmektedir. 1936 yılında ise, Kuzey Irak’taki Gawra Tepesi’nde M.Ö. 3. ve 4. yüzyıllardan kalma birkaç kemik flüt örneği bulunmuştur. Flütle ilgili eski çağlara dayanan bu bulgular, flütün insanlık tarihi kadar eski bir çalgı olduğunu göstermektedir” (Gençel, 2005, s.4).

Araştırmalara bakıldığında flüt, tarihi dönemlerde yaşamış insan topluluklarının ihtiyaç ve arzularına göre değişime uğramış, bu değişimlerle günümüz yapısına ulaşmıştır. Avrupa’ya ilk olarak Asya’dan Bizans İmparatorluğu yolu ile ulaşmış olan flüt, Orta Çağ döneminde nadiren kullanılmıştır. Bu dönemde flütler, ağacın silindir şeklinde oyulmasıyla yapılmaktadır” (Kara, 2010, s.14). Bu flütlerin günümüz flütüne göre çok daha basit bir yapıda olduğu görülmektedir.

Flüt, gelişimini farklı toplumlarda, farklı isimlerle ve yapılarla sürdürmeye devam etmiştir. “18. yüzyıla kadar flütün abanoz, bambu, hayvan kemiği ve tahta gibi sert ve dayanıklı malzemelerden yapıldığı bilinmektedir. Bu flütlerde perdeler çalgının gövdesinin üzerine açılmış altı delikten oluşmaktadır. Ağız deliği ise yuvarlak olup silindirik biçimli ve tek parçadır. Flütün en pesteki sesi –re’dir” (Yayla, 2000, akt. Arslan & Sarıboğa, 2012, s.134).

Dik’in (2006, s.7) çalışması incelendiğinde Rönesans dönemindeki flütlerin tek parçadan oluştuğunu, silindir şeklinde ve üzerinde toplam beş adet delik olduğunu söylemek mümkündür. Bazı araştırmalarda delik sayısı farklılık gösterebilmektedir.

Flüt çalgısının geçmiştten günümüze birçok malzemedan yapılmış olduğu bilinmektedir. Rönesans ve Barok döneminde flütün yapısı tahtadan oluşmaktadır. “... Ancak ıslaklık ve tükürükten dolayı şişme yaptığı için akord ve entonasyon problemi yaşanmıştır. Bu yüzden sonradan fildişi, abanoz ve akça ağaçtan yapılan malzeme tercih edilmiştir” (Dik, 2006, s.9).

Barok dönemde flüt çalgısının en parlak dönemini yaşadığı, fiziksel ve işlevsel olarak büyük bir değişim gösterdiği, günümüz flüt yapısının ilk örneklerinin bu dönemde oluşturduğunu söylemek mümkündür. “Barok dönemde flüt, oluşumunun büyük kısmını tamamlamıştır. Günümüzdeki gibi üç parçadan oluşmaktadır” (Dik, 2006, s.8).

Araştırmalara göre Barok döneminde Jean Baptiste Loillet, Jacques Martin Hotteterre, Johann Joachim Quantz ve Pierre Gabriel Buffardin gibi önemli flütistlerin yaşamış olduğu bilinmektedir. “Pierre-Gabriel Buffardin, Jacques-Martin Hotteterre, Johann Joachim Quantz gibi dönemin ünlü flütçüleri, flütün teknik olanaklarını arttırmak için çeşitli çalışmalarda bulunarak flütte yapısal değişiklikleri denemişlerdir. Bu değişiklikler sonunda elde edilen teknik ve müzikal kolaylıklar, flütün esnekliğini ve kabiliyetini arttırmıştır” (Seyhan, 2019, s.22). Bu değişimlerden sonra flüt çalgısı orkestraların en önemli üyelerinden biri olmuş ve flüt için birçok eser yazılmaya başlanmıştır. “Barok dönemde flüt gelişimlerinden sonra daha popüler hale gelmiş, birçok orkestra eserinde kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin J.S.Bach (1685-1750) No:2, No:4 ve No:5 numaralı Brandenburg Konçertolarında ve Si minör süitinde flütü solo çalgı olarak kullanmıştır. Ayrıca A.Vivaldi (1678-1741) flüt için 6 konçerto bestelemiştir” (Şenol & Demirbatır, 2011, s.588).

Flütün barok dönemine kadar gelen değişim sürecinden sonra 19. yüzyıla gelindiğinde, bu dönemin önemli alman flütçü ve flüt yapımcısı Theobald Boehm, flütü günümüz yapısına getiren adımı atmıştır. Boehm’ un flütte gerçekleştirdiği yapısal ve tekniksel uygulamalar sebebiyle 19. yüzyılın oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. “Boehm’ un 1832’den başlayarak yaptığı halka anahtar sistemini kullandığı flütler, flütün sınırlı bir çalgı halinden gelişmiş ve daha esnek bir çalgı haline geçiş sürecini başlatmıştır. Boehm’ un 1847 yılında yaptığı silindir metal boru ile de günümüzde kullanılan flütün ana hatları ortaya çıkmıştır” (Seyhan, 2019, s.24). Böylelikle Boehm sisteminin flüt ve flüt eğitiminde bir devrin son bulup bir devrin başlamasına öncülük ettiğini söylemek mümkündür.

2.4. Flüt Eğitimi

Çalgı eğitimi içerisinde yer alan flüt eğitimi, öğretmen ve öğrenci arasında gerçekleşen, flütün öğretimi için belli plan ve programlar çerçevesinde yürütülen eğitim süreci olarak ifade edilebilir.

Tüm çalgılarda olduğu gibi yaygın olarak eğitimi verilen çalgılardan biri olan flüt eğitiminin temelinde de çalgıyı öğrenme, geliştirme ve etkin bir şekilde kullanabilme basamakları vardır.

“Flüt eğitiminde ilk ele alınması gereken konular, flüt çalma pozisyonunda doğru duruş ve tutuş, diyafram nefesinin doğru ve istenilen kalitede kullanılması ve bu sayede güçlü bir ton elde edilmesidir. İzleyen süreçte hedef davranışlar, seslendirme tekniklerine dikkat edilerek etüt ve eser çalma, süslemeleri yapılarına uygun olarak çalma, etüt ve eserlerdeki ses değişimlerini doğru yapma, tüm oktavlarda ton ve etütlere ve hız adımlarına uygun çalma, temiz ve kaliteli bir ses elde etme olarak sayılabilir” (Yayla, 2000, s.11).

“Flüt eğitiminde, öğrenciye kazandırılmak istenen teknik ve müzikal davranışlar arasında, doğru duruş ve tutuş pozisyonu, nefes tekniği, dudak pozisyonu, iyi bir tona sahip olma, doğru boğumlanma (artikülasyon), dil teknikleri, (tek dil, çift dil, üçlü dil, kurbağa dili) parmak tekniği, gamların seslendirilmesi, vibrato, entonasyon yer almaktadır” (Tatu, 2006, s.33).

Flüt eğitiminde, öğrencinin flüt çalarken doğru duruş ve tutuş pozisyonuna sahip olması, nefesini verimli bir şekilde kullanması, temiz ses ve ton elde etmesi, öğretilen teknikleri doğru şekilde uygulaması amaçlanmaktadır. Öğrenciye bu davranışları kazandırmak için flüt eğitimcilerinin gösterme (demonstrasyon), anlatım, işbirlikli öğretim, soru-cevap vb. öğretim yöntemlerinden yararlanmalarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Flüt eğitimini veren eğitimci öğrenciye göre öğretim sürecini şekillendirmeli, flüt ile ilgili teknik ve müzikal davranışları programlı bir şekilde öğretmelidir. Öğrenci de eğitimcinin öğrettiği teknik ve müzikal davranışları düzenli ve planlı bir şekilde pekiştirmeli, uygulamalıdır. Böylelikle flüt eğitiminin doğru bir süreç içerisinde gerçekleşeceği düşünülmektedir. Uçan’a (2002, s.128) göre müzik eğitiminde program, eğitim sürecinin amacını, boyutlarını, bölümlerini, hedeflerini, içeriğini, yöntemlerini, araç gereçlerini, süresini, sonuçlarını ve bütün bunlar arasındaki ilişkileri kapsayan işlevsel bir bütündür. “Flüt eğitimcisi belirli bir program çerçevesinde öğrencinin fiziksel özelliklerine, yeteneğine ve algılama seviyesine göre öğrencinin yetersiz yönlerini giderici, müzikal ve teknik yönlerini geliştirici çalışmalar yapmalıdır. Bu bakımdan öğrencinin seviyesine uygun etüt ve eser seçimi çalgı (flüt) eğitiminin önemli bir boyutudur” (Uyan, 2014, s.59).

Yayla (2000, s.10) çalışmasında flüt eğitimi ile öğrencinin müzik repertuarındaki eserlere ulaşip bu eserleri dinleme çabasına girip alışkanlık edineceğini ve bu eserleri çalgısı ile çalma hevesine girerek yaratıcılık eğitiminin de gelişeceğini düşünmektedir.

Öğrenci, teknik ve müzikal yönden verimli bir çalışma gerçekleştirdikten sonra, bu çalışmayı planlı bir şekilde mutlaka pekiştirmelidir. Çünkü kazanılan becerilerin düzensiz tekrarı, zamanla bu becerilerin unutulmasına neden olabilir. Ayrıca, eser çalışırken ortaya çıkan yanlış tekniklerin farkına varılması, bu yanlışların alışkanlık haline gelmeden hemen düzeltilmesi büyük önem taşır. Bu farkındalıkla çalışan flüt öğrencilerinin performanslarında olumlu bir gelişim sağlanacağı düşünülmektedir.

Flüt eğitiminde, öğrencilerin sadece teknik ve müzikal davranışlara değil, aynı zamanda müzikle ilgili teorik bilgilere de sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin flüt literatürünü tanımaları, müzikal yorumlama yapabilmeleri ve gördükleri notaları doğru bir şekilde deşifre edebilmeleri son derece önemlidir. Bu becerilerin geliştirilmesi, öğrencilerin daha yetkin ve başarılı bir şekilde müzik yapmalarını sağlayacaktır.

2. 5. Müzikte ve Flüt Eğitiminde Deşifre

Fransızca kökenli olan “*déchiffré*” kelimesinden gelen deşifre, kelime anlamı olarak “çözülmüş, açıklanmış; deşifre etmek ise bir şifreyi veya güç bir yazıyı çözmek, okuyup anlamaktır” (TDK, 2015, s. 511). Deşifre İngilizce kaynaklarda da *sight-reading* olarak geçmektedir. “Deşifre okuma işi görme (sight) ve okuma (reading) işlerini kapsar ve ilk kez okunan bir müzik parçasının notasının göz ile takip edilmesini ifade eder” (Nart, 2018, s.17).

Müzikte deşifre, kişinin müzik notalarıyla ilk defa karşılaşması ve önceden çalışma yapmadan doğru bir şekilde okuyup seslendirmesi olarak ifade edilebilir. “Deşifre, pratik yaparak kazanılmış beceriler olmaksızın yazılı bir eseri ya da partiyonu bir seferde okuyarak seslendirebilme becerisidir” (Wolf, 1976, akt. Duzak, 2022, s.19). “Deşifre okuma daha önce görülmemiş sözsüz bir müzik parçasının, ilk anda, nota yükseklikleri ve ritmine uygun olarak okunmasıdır. Farklı bir deyişle daha önce solfejini yapmadığımız notaların ilk defa seslendirilmesidir” (Nart, 2010, s. 31). Kember &

Ramsden'e (2006, s.4) göre deşifre, notaları doğru okuma, ifade ve dinamikleri hızlı bir şekilde gözlemlene yeteneğini test eder.

Öğrencinin deşifre aşamasını iyi ve verimli gerçekleştirebilmesi için çalgıya olan hakimiyetinin, teknik ve müzikal becerileri bilmesinin, ayrıca nota okuma becerisinin de iyi olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Öyle ki Uzunonat (2016, s.5) çalışmasında "...Notasyonu ve ritim kalıplarını iyi okuyabilen bir öğrenci, çalgıdaki becerileri ile bunları birleştirdiğinde deşifre yaparken çok daha az sıkıntı yaşayacaktır." ifadesiyle bu görüşü desteklemektedir.

"Deşifre çalışmalarında amaç, parçayı ilk çalışta hızına yakın bir hızda, ölçü ve ritim hatası yapmadan çalmaktır. Hata yapılırsa bile, hataların üzerinde durmadan parça sonuna kadar devam ettirilmelidir. Deşifre yaparken iyi okuyan bir müzicinin gözü çaldığı ölçüden daima bir hatta daha fazla ölçü sonrasını görür. Böylelikle bellek ile deşifre arasındaki yakınlık görülebilir" (Fenmen, 1991, akt. Dalkıran, 2011, s.56)

Deşifreye müzik hayatında yer veren, yapabilen öğrencilerin, çalgı eğitiminde karşılıklarına çıkacak eserleri daha kolay çözümlenebileceklerini ve müzikal sürecini zevk alarak geçireceklerini söylemek mümkündür. Deşifrenin, müzik eğitiminin her alanında olduğu gibi çalgı eğitimi alanında da oldukça önemli olduğunu, deşifre yapan öğrencinin planlı, dikkatli ve sabırla bu süreci geçirmesinin önemli olduğu, bunları gerçekleştirdiği takdirde karşısına çıkacak eseri veya eserleri başarıyla çalabileceği düşünülmektedir.

Gerek derslerde gerekse de öğrencilerin kendi kendilerine düzenledikleri bireysel çalışmalarında temel teknik çalışmaların yanı sıra deşifre çalışmalarının yapılması oldukça önemlidir. Flüt eğitiminde de deşifre çalışmalarının yer alması gerektiği ve önemli olduğu düşünülmektedir. Öyle ki Üstün (2018, s.1887) çalışmasında "... Müziksel becerileri kazandırmayı hedefleyen flüt eğitiminin öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan hedef davranışların kazandırılmasında deşifre önemli bir yere sahiptir" ifadesiyle bu görüşü desteklemektedir.

Çalgı eğitiminin her alanında deşifrenin aynı süreçte ilerlediğini söylemek mümkündür. Tufan (2000, s.102) "Piyano Eğitiminde Deşifre Çalışmaları" adlı çalışmasında deşifreye başlarken yapılacak olan çalışmayı öğrenciler için sıralamıştır. Çalışmada deşifre süreci "parçanın ölçü değerini ve temposunu gözden geçirmeli, parmak numaralarının ve başlangıç pozisyonlarının doğru yerleştirilmesine özen göstermeli, parçanın donanımına dikkat etmeli ve deşifre sırasında ellerine bakmadan çalmaya

çalışması konusunda bilgilendirilmelidir” şeklinde sıralanmaktadır. Flüt eğitiminde ve birçok çalgı eğitiminde de deşifre yaparken parçanın ölçü değerini, temposunu, donanımını ve aldığı değiştirici işaretleri gözden geçirmenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Yurt içi araştırmalar ve eğitim programları incelendiğinde deşifrenin sistematik bir şekilde, yeterince ele alınmadığı görülmektedir. Öğrencilerin “Deşifre çalma” durumundan önce “deşifre çalışma” tekniklerini ve sürecini bilmesi gerektiği ve bu konuyla ilgili yeterince çalışma, yardımcı kaynak olmadığı görülmektedir.

“Küçük’e (1994) göre deşifre “çalma deşifresi” ve “çalışma deşifresi” olarak ikiye ayrılmaktadır. “Çalma Deşifresi”, seviyenin altında bir parçayı normale yakın bir tempoda olabildiğince az hata ile çalmaktır. Burada tartım ve eserin yürüyüşünün bozulmamasına dikkat etmek gerekmektedir. Yanlış basılan sesler olursa onları düzeltmek için durulmamalı veya geri dönülmemelidir. Bunun için çalınmakta olan notadan daha ilerideki notaların görülmesi gerekmektedir. “Çalışma Deşifresi” repertuara almak veya seviyeyi zorlayarak ilerlemek amacıyla seçilmiş eser ve etütlerin çalışılmasıdır. Burada doğru nota, doğru tartım ve doğru parmak numarası dikkat edilecek en önemli hususlardır. Çalma deşifresinin aksine çok yavaş çalışılmalı, en küçük nota, tartım ve parmak numarası hatasına dikkat etmek lazımdır. Çalma deşifresi, yapılan eser öncelikle repertuara almak amacıyla yapılmadığı ve teknik seviyenin altında bulunduğu için notayı hızlı okuma becerisini dolayısıyla deşifreyi geliştirebilir. Oysaki çalışma deşifresi yapılan eser teknik ve müzikal seviyeyi geliştirmeye ve sahne performansı amacına yönelik yapılmaktadır. Burada da, ilk defa görülen notaların okunması ve seslendirilmesi söz konusu iken öncelikli hedef eseri tanımak ve onu dönem stil özelliklerine uygun olarak yorumlamaya çalışmaktır” (Küçük, 1994, akt. Gün & Öztürk, 2017, s.123).

Flüt eğitiminde sistemli bir şekilde deşifre çalışması yaparken notayı doğru okumayı bilmenin, çalacağı parçayı inceleyerek teknik ve müzikal farklılıkları görebilmenin, ritmik yapıları incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Yurt dışında deşifre çalışmalarıyla ilgili yazılan yardımcı kaynaklarda da deşifreyi çalmadan önce ritmik analizini yapmanın öneminden bahsedilmektedir. Flüt eğitiminde ve diğer tüm çalgıların eğitiminde deşifrenin ayrıca ele alınmasının, öğrenciler için deşifre ile ilgili çalışmaların, kaynak kitapların oluşturulmasının, kolaydan zora doğru çalışma

egzersizleri yazılmasının, yazılan çalışma egzersizlerinde konuların adlandırılması, sıralanması, örneklendirilmesi, ödevlendirmesi ve teorik bilgi açıklamalarına mutlaka yer verilmesinin, bu kaynakların okunaklı ve anlaşılabilir olmasının, baskı kalitesi ve kullanım kolaylığı açısından düzgün olmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu durumların uygulandığı ve gerçekleştirildiği takdirde flüt eğitiminde öğrencilerin deşifreyi daha ayrıntılı görebileceği, anlayabileceği ve performansında da bu etkileri gösterebileceği bir ortam yaratabilmek mümkündür.

2.2. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

Dalkıran (2011), “Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi” adlı çalışmasında keman öğrencilerinin deşifre sırasında yapmış oldukları hataları sınıflandırmış ve uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerine etkisi olup olmadığını araştırmıştır. Bu bağlamda 12 keman öğrencisini deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayırmış ve Farnum yaylı çalgı ölçeği kullanılarak deşifre ön testi ve son testi yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin deşifre testinde yapmış oldukları hatalar sınıflandırılmış, uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerine etkisi olup olmadığı sorgulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi ve Mann Whitney U- testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin deşifrede yapmış oldukları hataların çoğunlukla ritimsel hatalar olduğu, deşifrenin sürekli ve programlı bir çalışmayla geliştirilebilecek bir beceri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Köse (2013) “Piyano Eğitiminde Hızlı Deşifre Teknikleri Üzerine Bir Çalışma” adlı araştırmasında hızlı deşifrenin piyano eğitimi üzerine etkinliği durumunu değerlendirmiş ve buradan yola çıkarak, çeşitli deşifre yöntem ve tekniklerinin piyano eğitimine olan etkisini gözlemlemiştir. Araştırma için hazırlanan yöntem ve tekniklerin uygulandığı Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde eğitimlerini sürdüren, 10 kişiden oluşan 2.Sınıf öğrencilerine 1 yarıyıl süresince her hafta düzenli olarak yöntem ve teknikler hakkında bilgi verilmiş, örnek eserler çalıştırılmıştır. Öğretilen bu teknikleri dönem sonunda final sınavında uygulamaları öngörülmüştür. Piyano eğitimi alanında uzmanlar tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda, deney grubu üzerinde hızlı deşifre tekniklerinin piyano eğitimindeki hedeflere ulaşma da olumlu yönde etkili olduğu anlaşılmıştır.

Kılınçer & Toptaş (2017) “Çalgı Eğitiminde Deşifre Yapmaya Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması” adlı çalışmalarında bu ölçeği geliştirmeyi ve geliştirilen bu ölçeğin geçerlik-güvenirliğini kanıtlamayı amaçlamışlardır. Çalışmanın verileri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 270 öğrenciden toplanmıştır. Cronbach Alfa analizlerine göre ölçeğin güvenilirliği tüm alt boyutlarında .83 ile .88 arasında değiştiğini tespit etmişlerdir. Son olarak müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin çalgı eğitiminde deşifre yapmaya yönelik tutumları cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılık gözlemlemişlerdir.

Üstün (2018) “Deşifrenin Flüt Dersi Başarı Kaygısı ve İç Motivasyon Üzerine Etkisi” adlı çalışmasında müzik bölümlerinde eğitim alan flüt öğrencilerinin deşifreyi derslerinde aktif şekilde kullanmalarıyla sınav, ders başarısı kaygıları, derse ve çalgılarına karşı iç motivasyonları üzerine etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmada deneysel yöntem kullanıldığı ve öntest, sontest deseninin tercih edildiği, verilerinin analizinde ise t testi kullanıldığı görülmektedir. Üstün, flüt eğitiminde deşifrenin aktif olarak kullanılmasının sınav kaygısı, ders başarısı kaygısı, ders ve çalgıya karşı iç motivasyon üzerinde pozitif yönde etkisinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öztutgan & Akbulut (2019) “Müzikal Deşifrenin Boyutları ve Etken Faktörleri” adlı çalışmalarında deşifrenin boyutları ve deşifreyi etkileyen faktörleri sistematik bir şekilde ele almış, bu sayede deşifre konusunun araştırmacı ve öğrencilere daha bütünlüklü, anlaşılır bir biçimde sunmayı amaçlamışlardır. Çalışmada deşifrenin öğrenme, okuma, seslendirme olmak üzere üç temel boyutta sınıflandırılabileceği ve bu boyutları etkileyen tüm faktörlerin deşifreyi de etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Demir ve Keskin (2020) “Piyanoda Deşifre Üzerine Yapılmış Akademik Çalışmaların Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi” adlı çalışmalarında ülkemizde ve yurt dışında, piyanoda deşifre konusu ile ilgili yapılmış akademik çalışmaları çok boyutlu olarak incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmalar incelendiğinde; piyanoda deşifrenin geliştirilmesi konusunun daha fazla incelendiği, yurt içinde çoğunlukla müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının konuyla ilgili çalışmalar yaptığı, yurt dışında ise farklı alanlardan araştırmacıların da ilgili çalışmalar yaptığı görülmüştür. Piyanoda deşifre performansı ölçümlerinde öğrencilerin/deneklerin çalmaları için genellikle piyanoda deşifre ile ilişkili kitapların, başlangıç piyano metotlarının ve araştırmacılarca yazılmış eserlerin kullanıldığı görülmüştür. Yapılan incelemede, yurt dışındaki çalışmalarda profesyonel piyanistler üzerinde çalışmalar yapıldığı görülürken,

ülkemizde yalnızca lise ve üniversite müzik öğrencileri üzerinde çalışmalar yapıldığı; yurt dışında psikoloji ya da tıp alanından araştırmacılar konuyla ilgili çalışmalar yaparken ülkemizde yalnızca müzik alanından araştırmacıların çalışmalar yapmaları dikkat çekmiştir.

Okan'ın (2021) “Flüt Öğrencilerinin Öz Düzenlemeli Deşifre Stratejileri” çalışmasında flüt öğrencilerinin deşifre süreçlerini nasıl değerlendirdiklerinin, karşılaştıkları sorunlara yönelik kullanmakta oldukları öz düzenlemeli öğrenme stratejilerinin ve buna ilişkin öğrenci görüşlerinin tespiti amaçlanmıştır. Okan çalışmasını İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Ankara Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda öğrenim görmekte olan 16 flüt öğrencisi ile yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sonucunda flüt öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme ile deşifre sürecinde hangi çalışma stratejilerini kullandıkları, saptadıkları problemin üzerine yoğunlaşarak çalışmalarını sürdürmelerinin önemi, karşılaştıkları zorluklarda hangi stratejileri uyguladıkları ve deşifrenin ne derece önemli bir unsur olduğu saptanmış, gözlemlerden ve görüşmelerden elde edilen verilere göre öğrencilerin deşifre sürecindeki davranışlarında farklılıklar olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca araştırmanın sonucunda deşifre sürecinde yapılan hataların bu süreçte onarılmadığı sürece bir sonraki evre olan çalışma sürecini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Soydemir (2021) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Tutumları (Konya İli Örneği)” adlı çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik tutum düzeylerini belirlemeyi ve müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik tutum düzeyleri ile sınıf, mezun olunan lise türü, bireysel çalgı ve bireysel çalgı günlük çalışma saati değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 125 müzik öğretmeni adayından oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik tutum düzeylerinin iyi düzeyde olduğu, güzel sanatlar lisesi mezunu müzik öğretmeni adaylarının diğer liselerden mezun olan müzik öğretmeni adaylarına göre çalgı eğitiminde deşifre çalmaya yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Acar & Eğilmez (2021) “Modern Flüt Tekniklerinin Deşifre Becerisine Etkisi: Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği” adlı çalışmalarını 20. yüzyıl müziğinde öne çıkan modern flüt tekniklerinin flüt öğrencilerinin deşifre becerisi üzerindeki etkilerini tespit etmek amacıyla yapmışlardır. Öntest–sontest kontrol gruplu model doğrultusunda tasarlanmış araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi ile çalışma grubu belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubunun her ikisinde yer alan öğrencilerden öntest olarak deşifre eserleri çalmaları istenmiştir. Deney grubunda yer alan öğrenciler ile 4 ay boyunca modern teknikleri içeren çalışmalar yapılırken kontrol grubundaki öğrenciler ile söz konusu çalışmalar yapılmamıştır. Araştırmanın sonucunda her iki grubun öntest ve sontest puan ortalamalarına bakıldığında deney grubunun kontrol grubuna kıyasla deşifre becerisinin daha çok gelişim gösterdiği tespit edilmiştir.

Duzak (2022) “Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Piyanoda Deşifre Çalmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmasında, mesleki müzik eğitimi içerisinde temel piyano eğitimi dersini alan öğrencilerin deşifre çalmaya yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu, Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde mesleki müzik eğitimi verilen lisans programlarında kayıtlı, temel piyano eğitimi dersi alan, gönüllü 210 öğrenciden oluşturmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre öğrencilerin piyanoda deşifre çalma tutumları genel dağılım açısından yüksek düzeyde çıktığı belirlenmiştir. Araştırmadan çıkan bir diğer sonuç ise öğrencilerin günlük çalışma sürelerinin piyanoda deşifre çalmaya yönelik tutumlarında bir fark yaratmadığıdır fakat literatürde farklı sonuçlar ortaya koyan araştırmalar da tespit edilmiştir.

Turgut & Coşkun Şentürk (2023) “Flüt Eğitimcilerinin Flüt Eğitiminde Deşifre Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında flüt eğitimcilerinin flüt eğitiminde deşifre çalışmalarına ilişkin görüşlerinin araştırmanın belirlenen boyutları çerçevesinde belirlemeyi ve değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu ölçüt örnekleme yöntemi kapsamında Türkiye’nin yedi bölgesini temsilen, her bölgeden bir kişi olacak şekilde, müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan flüt eğitimcileri oluşturmaktadır. Çalışmada Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki üniversitelerde müzik eğitimi anabilim dalı bulunmadığı için çalışma grubu altı bölgeyle sınırlandırılmıştır. Çalışmada, flüt eğitimcilerinin verdiği cevaplar doğrultusunda deşifre çalışmalarının, flüt eğitiminde önemli olduğu ve performansa olumlu katkı sağladığı, eğitimcilerin deşifre çalışmalarında problem çözme ve anlatım

tekniki kullandıkları, çoğunun sınav anında deşifre çalışmalarına yer vermedikleri, duruma ve ihtiyaca yönelik özel deşifre çalışmaları hazırlamadıkları diğer taraftan deşifre çalışmaları kapsamında yazılmış özel bir kaynak kullanmadıkları ve deşifre çalışmaları ile ilgili Türkçe kaynak olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

2.3. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

Mann (1991). “The Use Of Kodaly Instruction To Develop The Sight-Reading Skills Of Undergraduate Flute Students” adlı çalışmasında, flüt eğitiminde, deşifre okuma becerisinin gelişmesinde kodaly öğretiminin kullanılmasının etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Colorado da bulunan Fort Lewis College’de öğrenim gören altı lisans flüt öğrencisiyle 13 haftalık bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda deney öncesine göre flüt öğrencilerinin daha güvenli, hoş bir ton kalitesiyle çaldıkları tespit edilmiştir.

Hayward & Gromko (2009) “Relationships Among Music Sight-Reading and Technical Proficiency, Spatial Visualization, and Aural Discrimination” adlı çalışmalarında müzik deşifre yeteneğinin yordayıcılarını incelemeyi amaçlamışlardır. Yazarlar çalışmalarında, müzik deşifresinin hızı ve doğruluğunun, işitsel desen ayırmacılığı, mekansal-zamansal akıl yürütme ve teknik yeterliliğin bir kombinasyonu ile tahmin edilebileceğini öne sürmektedirler. Çalışma grubu Orta Batı’daki orta ölçekli bir üniversitedeki konser gruplarında nefesli çalgı çalan kişilerden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda işitsel-mekansal ile teknik yeterlilik becerilerinin ayrı şeyler olmasına rağmen, her ikisinin de karmaşık deşifre için gerekli olduğu tespit edilmiştir.

Rosemann, Altenmüller & Fahle (2016) “The art of sight-reading: Influence of practice, playing tempo, complexity and cognitive skills on the eye–hand span in pianists” adlı çalışmalarında deşifrenin yapılabilmesi için notaların ardışık olarak gözlerle sabitlenmesini ve hemen ardından el ile icra edilmesini gerektiğini belirtmişleridir. Bu deşifre yapabilme hareketine göz-el açıklığı (EHS) adı verilmiştir. Çalışmalarında göz-el açıklığının deşifre müzik çalışırken etkisini ayrıca performans ve bilişsel becerilerle (şekil tanıma, çalışma belleği ve zihinsel hız) ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadırlar. Araştırmanın sonunda deşifre yaparken el-göz koordinasyonunun çalma temposuna ve müziğin karmaşıklığına göre önemli ölçüde değiştiğini, fakat öğrenci alıştırmaları

aşamasındayken çok az etkilendiği tespit edilmiştir. Deşifre yaparken el-göz koordinasyonunun her müzisyen için karakteristik olduğu, yıllar süren pratik sonucunda geliştiği sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel çerçevede doküman incelemesi (analizi) modelinde gerçekleştirilmiştir. “Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır” (Karasar, 2005, akt. Sak, Sak, Şendil & Nas, 2021, s. 230).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini flüt literatüründe yer alan yurtdışı deşifre kitapları oluşturmuştur. Örneklemine ise “kolay ulaşılabilir örneklem” kapsamında araştırmacının maddi imkanları dahilinde ulaşabildiği basılı flüt deşifre kitapları oluşturmuştur. “Kolay ulaşılabilir veya elverişli örneklem tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı ve kolay olan öğelere dayanır” (Patton, 2005, akt. Baltacı, 2018, s.259). Araştırmada incelenen deşifre kitapları öncelikle “flute sight-reading” anahtar kelimesi ile veri tabanında aratılmıştır. İlgili kitaplara sadece “Amazon” internet sitesinden ulaşılmıştır. Ulaşılan kitaplardan araştırmacının maddi imkanları doğrultusunda on tanesi belirlenmiş ve belirlenen kitaplar 2023-2024 yıllarında satın alınıp incelenmiştir. Ulaşılan kitaplara ilişkin bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. *Flüt Literatüründe Yer Alan ve Araştırmada İncelenen Deşifre Kitapları*

Kitap Adı	Yazar
K1: Improve your sight-reading Grades 1-3	Paul HARRIS
K2: Improve your sight-reading Grades 6-8	Paul HARRIS
K3: Sight Reading Flute A Proressive method	James RAE
K4: Sight Reading Flute A Proressive method Grades 6-8	James RAE
K5: Flute Sight -Reading 1	John KEMBER & Catherine RAMSDEN
K6: Flute Sight -Reading 2	John KEMBER & Catherine RAMSDEN
K7: Grade 1 Flute Sight Reading Intensive Exercise	Regina PRATLEY
K8: Grade 6 Flute Sight Reading Intensive Exercise	Regina PRATLEY
K9: Grade 8 Flute Sight Reading Intensive Exercise	Regina PRATLEY
K10: Catch The Beat a Sight Reading Practice Book for Flute	Amanda OOSTHUIZEN & Jemima OOSTHUIZEN

K1 ve K2'nin yazarı Paul Harris, müzik eğitimcisidir. Flütte deşifre çalışmalarıyla ilgili yazmış olduğu kitaplarını üç seviyeye ayırmış ve kitap haline getirmiştir. Bu kitapların “Grades 1-3, 4-5 ve 6-8” şeklinde yazıldığı ve yayınlandığı görülmektedir. Araştırma kapsamında bu kitaplardan Grades 1-3 ve 6-8 olan iki kitabı incelenmiştir. K1 ve K2'nin yazarı Paul Harris, öğrenciye deşifreyi aşamalı bir şekilde nasıl yapması gerektiği hakkında kitaplarının giriş kısımlarında yer vermektedir. Paul Harris kitaplarında her konuyu dört bölümde öğretmekte ve çalıştırmaktadır. Bu bölümler öğretilen konu ile ilgili ritmik egzersizler, melodik egzersizler, hazırlık egzersizleri ve solo eserlerdir.

K3 ve K4'ün yazarı James Rae besteci ve müzik eğitimcisidir. Flütte deşifre ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarını üç aşamaya ayırmış ve kitap haline getirmiştir. Bu kitapların “Initial-Grade 2, Grades 3-5 ve Grades 6-8” şeklinde yazıldığı ve yayınlandığı görülmektedir. Yazarın bu kitapları, Trinity College London (TCL) okulunun flüt eğitimi müfredatına uygun olacak şekilde hazırladığı belirlenmiştir. Ayrıca bu kitapların okulun giriş sınavına hazırlık niteliğinde yazılmış olduğu da dikkat çekmektedir. Araştırma kapsamında yazarın ilk ve son kitabı olan “Initial-Grade 2 ve Grades 6-8” kitapları

incelenmiştir. Yazar her iki kitabındaki konuları “Ders 1, Ders 2...” şeklinde adlandırmış ve öğretmeyi amaçlamıştır. Yazarın dersin her birinde, ilk olarak konu ile ilgili, kısa eserler hazırladığı, sonrasında düet parça verdiği ve en sonunda bilgi içeriğinde kısa hatırlatma notları yazdığı görülmektedir. Derslerin her birinde, düet olarak çalınacak parçaya geçmeden önce “çalmadan önce düşün” tablosu koyduğu dikkat çekmiştir.

K5 ve K6'nın yazarları John Kember ve Catherine Ramsden'dir. Araştırma kapsamında yazarların flütte deşifre için yazdıkları tüm kitapları incelenmiştir. Yazarların her iki kitaba başlamadan önce önsöz bölümü yazdıkları, bu bölümde ise amaçlarından, deşifrenin öneminden ve nasıl gerçekleştirileceğinden, kitabın her bir bölümündeki konulardan ve kazanımlarından bahsettikleri görülmektedir. Ayrıca önsöz bölümünde öğrenci için yazılmış olan “Neden deşifre” adlı bir yazı metni bulunmaktadır. Bu metinde deşifrenin öğrenci açısından önemine, öğrencinin deşifre çalışırken nasıl bir yol izleyeceğine, kitabı nasıl kullanması gerektiğine değinilmekte ve deşifre çalmaya motive edici cümlelerden bahsedilmektedir. K5'in sekiz bölümden, K6'nın ise 5 bölümden oluştuğu görülmektedir. Yazarların kitaplarındaki her bir bölümün başında, hangi konulara yer verdikleri ve “başarıya giden adımlar” başlığı altında, öğrencilerin çalışırken dikkat etmeleri için yazdıkları yazı metni görülmektedir. Ayrıca K5 ve K6'da öğrencinin tek başına çalışacağı deşifre egzersizlerinden sonra öğretmeni ile çalması için düet deşifre çalışmaları yer almaktadır.

K7, K8 ve K9'un yazarı Regina Pratley'in besteci olduğu bilinmektedir. Yazar flüt için yazmış olduğu deşifre kitabını sekiz kitapta aşamalı bir şekilde yazmıştır. Araştırmada bu kitaplardan üç tanesine ulaşılmış, “Grade 1,6 ve 8” incelenmiştir. Yazarın bu kitapları “The Associated Board of the Royal Schools of Music” (Kraliyet Müzik Okullarının Ortak Kurulu) kısaltılmış adıyla ABRSM sınavlarına girecek öğrenciler için hazırlamış olduğu bilinmektedir. Yazarın kitapları incelendiğinde, deşifreye ve kitabın içeriğine yönelik herhangi bir bilgilendirici yazı olmadığı, sadece içindekiler bölümünde tonların verildiği, bu verilen tonlara yönelik eserlerin olduğu ve bu eserler ile ilgili herhangi bir bilginin olmadığı görülmektedir.

K10'un yazarları Amanda Oosthuizen ve Jemima Oosthuizen'dir. Literatür incelendiğinde flütte deşifre çalışmalarıyla ilgili sadece tek bir kitap çalışmalarının olduğu görülmektedir. Yazarların kitabı incelendiğinde, başlangıçta nota değerleri, ölçü sayıları ve nota adları hakkında bilgi verildiği görülmektedir. Bu bilgilendirmeden sonra öğrencinin kitabı nasıl kullanacağı hakkında ve deşifre okumanın üç altın kuralının

verildiği görülmektedir. Bu üç altın kural ise: Anahtarı kontrol etmek, tempoyu ayarlamak ve ona göre çalmak, durmamaktır. Kitap on beş aşamadan oluşmaktadır ve bazı aşamaların sonlarında öğrenciyi motive etmek için konuları bitirdiğine dair dört adet sertifika verildiği görülmektedir. Ayrıca bazı aşamaların sonunda öğrenme süreçlerinin daha keyifli ve öğretici olabilmesi için oyun bölümü ve kendi performansına puan verme tablosu verilmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

“Flüt literatüründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesi” başlıklı araştırma için “flute sight-reading” anahtar kelimesi veri tabanında aratılmış, “Amazon” sitesinden ilgili kitaplara ulaşılmış, satın alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada “flute sight-reading” anahtar kelimesi internet veri tabanına yazılarak “Amazon” internet sitesinden kitaplara ulaşılmıştır. Ulaşılan kitaplar çalışmanın amacına ve araştırmacının maddi imkanına göre ayrıştırılarak her kitabın başlangıç ve ileri aşamasına ulaşılması amaçlandığı için yazarların ilk ve son kitapları “Amazon” sitesinden satın alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, deşifre kitaplarının incelenmesiyle elde edilen nitel çerçevedeki veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve temalandırılmıştır. “Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaya içerik analizi denir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.227)”. Çalışmada deşifre kitapları K1, K2, K3... kısaltmalarıyla kodlanmıştır. Kitaplar analiz edilirken, ikinci alt problem doğrultusunda, kitapta yer alan konulardan yola çıkarak temalar belirlenmiştir. Bu temalar: ölçü sayısı, nota değerleri ve ritim kalıpları, değiştirici işaretler, nüanslar, süslemeler, artikülasyonlar, hız terimleri, caz

terimleri ve tonlar olarak belirlenmiştir. İkinci alt problemde yer alan ritim kalıpları temasında, kalıpları gösterebilmek için “Kelimesel Ritim Öğrenme Stratejisi” kullanılmıştır. “Bu strateji kapsamında kullanılan yöntemlerde ritim kalıplarına süre, vurgu ve hece sayısı olarak uygun olan kelimeler eşleştirilir. Bu kelimeler, ritim kalıplarını tanıtıcı kelimeler olabileceği gibi meyve, şehir, hayvan vb. isimleri de içerebilmektedir” (Yokuş, 2019, s.335). Bu doğrultuda ritim kalıpları şu şekilde kodlanmıştır:

Şekil 1. *Ritim Kalıplarının Kodlanması*

Şekil 1. *Kelimesel Ritim Öğrenme Stratejisi Çerçevesinde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Örnekler* (Yokuş, 2019, s. 335)

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt deşifre kitapları içerik olarak hangi konulara yer vermektedir?” alt problemi için kitaplar incelemiş, kitapta yer olan konulardan yola çıkarak temalar belirlenmiştir. Bu temalar: ölçü sayısı, nota değerleri ve ritim kalıpları, değiştirici işaretler, nüanslar, süslemeler, artikülasyonlar, hız terimleri, caz terimleri ve tonlar olarak belirlenmiştir. Bu temalara göre bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2. *Flüt Deşifre Kitaplarının Konulara Yer Verme Durumları*

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kitaplar
Konulara yer verme durumları	Ölçü Sayısı	2/4, 3/4, 4/4	K1, K3, K5, K10
		3/8, 5/8, 6/8, 7/8, 8/8, 9/8, 12/8	K1, K2, K4, K5, K6
		2/2, 5/4, 7/4	K2, K4
Nota Değerleri ve Ritim Kalıpları		On altılık nota, sekizlik nota, dördlük nota, ikilik nota, birlik nota, noktalı dördlük nota, noktalı ikilik nota	K1, K3, K5, K10
		İzmir, Muğla, Ankara, Gelibolu	K1, K5, K10
		Sinop, Görele	K2, K4, K6
Değiştirici		Si bemol, mi bemol, la bemol	K3, K5
		Fa diyez, do diyez, sol diyez, re diyez	K3, K5
		Si natürel, çift diyez, çift bemol	K5, K6
Nüanslar		Piano, forte mezzo piano, mezzo forte, crescendo, decrescendo, diminuendo	K1, K3, K5, K6

	Pianissimo, fortissimo	K4, K5, K6
Süslemeler	Trill, mordant, geçiş notaları, basamak notası, kısa basamak, grup notaları	K2, K6
Artikülasyonlar	Staccato, legato, marcato	K1, K5, K6
Hız Terimleri	Moderato, allegretto, accelerando, ritardando, rallentando, puandorg	K2, K4, K5, K6
	A tempo, adagio, allegro, vivace, andante, lento, andantino, poco a poco, tempo primo, lento,	K5, K6
Caz Terimleri	Swing	K2, K4, K6, K8
	Jazz waltz, bossa nova	K4
Tonlar	Do majör, la minör, sol majör, mi minör, fa majör, re minör, re majör, si minör, si bemol majör, sol minör, la majör, fa diyez minör, mi bemol majör, do minör, mi majör, do diyez minör, la bemol majör, fa minör, si majör, re bemol majör, sol diyez minör.	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9

Flüt deşifre kitaplarının konulara yer verme durumları incelendiğinde; K1'in 2/4, 3/4, 4/4 ve 3/8'lik ölçü sayılarına, dörtlük, ikilik, noktalı ikilik, noktalı dörtlük ve sekizlik nota değerlerine, İzmir, Gelibolu, Ankara ve Muğla gibi ritim kalıplarına, piano (*p*), forte (*f*), crescendo (*cresc.*), decrescendo (*deces.*) gibi nüans terimlerine, staccato artikülasyonuna, fa majör, sol majör, do majör, mi minör ve la minör tonlara yer verdiği görülmüştür.

Flüt deşifre kitaplarından K2' de konu olarak 9/8, 5/4, 5/8, 7/4, 7/8, 12/8'lik ölçü sayılarına, görele ve "Sinop" ritim kalıplarına, trill, mordant, geçiş notaları süslemelerine, swing caz terimine, accelerando (*accel.*) hız terimine, mi majör, la bemol majör, si majör, re bemol majör, fa diyez minör, do minör, fa minör ve do diyez minör tonlarına yer verildiği görülmüştür.

K3 flüt deşifre kitabında konu olarak 2/4, 3/4 ve 4/4'lük ölçü sayılarına, dörtlük, ikilik, noktalı dörtlük ve birlik nota değerlerine, si bemol, fa diyez, do diyez, sol diyez ve re diyez notalarındaki değiştirici işaretlere, mezzo forte (*mf*), forte, piano nüanslarına, legato artikülasyonuna, moderato ve allegretto hız terimlerine, do majör, fa majör, sol majör, la minör ve mi minör tonlarına yer verildiği görülmüştür.

K4 flüt deşifre kitabında 3/8, 6/8, 9/8, 2/2 ve 5/4'lük ölçü sayılarına, sinop ve görele ritim kalıplarına, pianissimo (*pp*) ve fortissimo (*ff*) nüanslarına, ritardando (*rit.*), rallentando (*rall.*), puandorg, accelerando hız terimlerine, swing, jazz waltz, bossa nova caz terimlerine, mi majör, si majör, si bemol majör, mi bemol majör, la bemol majör, fa diyez minör, do diyez minör, sol diyez minör, si minör, fa minör ve do minör tonlarına yer verdiği görülmüştür.

Flüt deşifre kitaplarından K5'de konu olarak 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 3/8, 6/8 ve 9/8'lik ölçü sayılarına, noktalı dörtlük, noktalı ikilik, onaltılık nota, sekizlik nota ve dörtlük nota değerlerine, İzmir ve Muğla ritim kalıplarına, si bemol, mi bemol, la bemol, si naturel, fa diyez, re diyez ve do diyez notalarındaki değiştirici işaretlerine, piano, forte, mezzo piano (*mp*), mezzo forte, pianissimo, fortissimo, diminuendo (*dim.*), crescendo ve decrescendo nüanslarına, legato, staccato ve marcato artikülasyon terimlerine, a tempo, adagio, allegro, vivace, allegretto, andante, lento, andantino, moderato, poco a poco, rallentando ve ritardando hız terimlerine, do majör, fa majör, sol majör, re majör, la minör, re minör, mi minör, sol minör ve do minör tonlarına yer verildiği görülmüştür.

Flüt deşifre kitaplarından K6'da konu olarak 3/8, 6/8, 9/8, 5/8, 7/8 ve 8/8'lik ölçü sayılarına, görece ritim kalıbına, çift diyez ve çift bemol değiştirici işaretlerine, piano, forte, mezzo piano (*mp*), mezzo forte, pianissimo, fortissimo, diminuendo (*dim.*), crescendo ve decrescendo nüanslarına, basamak notası (italyanca: appoggiatura), kısa basamak (italyanca: acciaccatura), grup notaları (italyanca: gruppetto), mordant (italyanca: modente) ve tril (italyanca: trillo) süslemelerine (Özçelik, 2002, s.85-89), legato, staccato ve marcato artikülasyon terimlerine, a tempo, tempo primo, adagio, allegro, vivace, allegretto, andante, lento, andantino, moderato, poco a poco, rallentando ve ritardando hız terimlerine, swing caz terimlerine, fa diyez minör tonuna yer verildiği görülmüştür.

K7' de konu olarak fa majör ve sol majör tonlarına, K8'de do majör, la minör, sol majör, mi minör, fa majör, re minör, re majör, si minör, si bemol majör, sol minör, la majör, fa diyez minör, mi bemol majör, do minör, mi majör, do diyez minör, la bemol majör, fa minör tonlarına ve swing caz terimlerine, K9'da K8' deki tonlardan farklı olarak si majör ve re bemol majör tonlarına yer verildiği görülmüştür.

Flüt deşifre kitaplarından K10'da konu olarak 2/4, 3/4 ve 4/4'lük ölçü sayılarına, sekizlik, dörtlük, noktalı dörtlük, ikilik, noktalı ikilik ve birlik nota değerlerine, İzmir ritim kalıbına yer verildiği görülmüştür.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt deşifre kitaplarının eğitsel tasarımı (teorik bilgi açıklama, ödev ve değerlendirme durumu, örneklendirilmesi) nasıldır?” bu alt probleme ilişkin bulgular aşığıda yer almaktadır.

Tablo 3. *Flüt Deşifre Kitaplarının Eğitsel Tasarımı*

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kitaplar
Eğitsel	Teorik bilgi	Deşifre tanımları ve müzikal	K3, K4, K5,
	açıklama	terimler	K6, K10
Tasarım	Ödev ve	Hazırlık egzersizler, doğaçlama	K1, K2, K3,
	Değerlendirme	yapın ve besteleyin, deşifre çalma	K4, K10
	Durumu	testi, puan tablosu, sınav bölümü	
	Örneklendirme	Deşifre ile ilgili egzersiz ve eserler	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10

Flüt deşifre kitaplarının eğitsel tasarımı incelendiğinde; K1 ve K2’de teorik bilgiye yer verilmediği, sadece kitabın nasıl kullanılacağına ve konulara dair bilgi verildiği görülmüştür. Ayrıca K1 ve K2’de yer alan, her konu için hazırlanmış olan “hazırlık egzersizler” bölümlerinden hemen sonra “doğaçlama yapın ve besteleyin” başlıklı, öğrenciye verilmiş olan bir ödev olduğu görülmekte, ödevde ise öğrenciden notası ve tonu verilmiş 2 ölçülük bir parçanın devamını yazması ve sonrasında bunu çalması istenmektedir. K1 ve K2’de her konu için yazılmış olan, deşifre ile ilgili örnek eserlerin olduğu görülmektedir.

K3 ve K4 incelendiğinde; öğretilecek konuların başında deşifre ile ilgili teorik bilgiye yer verildiği, her seviye sonunda, “deşifre çalma testi” olarak adlandırılmış bir bölüm olduğu görülmektedir. Bu bölümde seviye içerisinde öğretilmiş konuları içeren eserlerin olduğu, konulara ve deşifre çalışmaya yönelik küçük eserlerin yer aldığı görülmektedir.

Flüt deşifre kitaplarından K5 ve K6 incelendiğinde; her bölümün başında bölüm ile ilgili nasıl çalışılacağı ve bölümde geçen müzikal terimlere dair bilgilere yer verildiği görülmektedir. Ayrıca K5’te deşifre eserlerinin başında, parçanın ölçü sayısı, parçanın tonu ve tonunun aldığı değiştirici işaretler ile ilgili hatırlatıcı, küçük bilgilerin de verildiği görülmüştür. Kitaplar incelendiğinde yazarın ödevlendirmeye yer vermediği belirlenmiştir. K5’in sonuna bakıldığında öğrencinin her deşifre çalışmasında kendini

takip edebilmesi ve gelişimini görebilmesi için performans takip tablosunun olduğu fakat K6’da bu tabloya yer verilmediği dikkat çekmektedir. K5 ve K6’da konulara ve deşifre çalışmaya yönelik örnek eserlerin olduğu görülmektedir.

K7, K8 ve K9’un eğitsel tasarımlarına bakıldığında; herhangi bir teorik bilgi ve ödevlendirmenin olmadığı görülmüştür. K7, K8 ve K9’un “ABRSM” sınavı için hazırlanmış olduğu belirtilmektedir. Kitaplarda bu açıklamadan başka herhangi bir bilgiye yer verilmediği, sadece deşifre çalışmalarlarıyla ilgili örnek eserlere yer verildiği görülmektedir.

Flüt deşifre kitaplarından K10 incelendiğinde; kitabın başında ve her aşama başlangıcında teorik bilgiye yer verildiği, ödevlendirme yapılmadığı, ayrıca bazı aşamaların sonrasında verilen sertifikadan önce öğrenci için, aşamalarda geçen konular ile ilgili oyun bölümü, sınav bölümü ve kendi gelişimini görmesi adına hazırlanmış puan tablosunun yer aldığı görülmektedir. K10 incelendiğinde konulara ve deşifre çalışmaya yönelik örnek eserlerin olduğu görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt deşifre kitaplarının biçimsel tasarımı (baskı kalitesi, okunaklı ve anlaşılabilir olma, kullanım kolaylığı) nasıldır?” bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4. *Flüt Deşifre Kitaplarının Biçimsel Tasarımı*

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kitaplar
Biçimsel Tasarım	Baskı Kalitesi	Baskının dayanıklı ve sağlam olması	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10
	Okunaklı ve Anlaşılabilir Olma	Yazı ve nota boyutu, farklı dillerde yazılması, sayfa rengi	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10
	Kullanım Kolaylığı	Sayfa boyutu	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10

K1 ve K2'nin biçimsel tasarımı incelendiğinde; sayfa boyutlarının 31cm/23.5 cm ölçülerinde olduğu, kâğıdın beyaz renk olduğu, yazı büyüklüğü ve yazı şeklinin öğrenci açısından anlaşılır olduğu diğer bir deyişle baskı kalitesinin, okunaklı ve anlaşılabilir olma durumlarının iyi olduğu, nota yazım boyutlarının öğrencinin çalışma anında dikkatini bozmayacak derecede okunabilir ve anlaşılabilir olduğu görülmektedir. Diğer taraftan K1 ve K2 kullandıkça yıpranmayan ve kopma göstermeyen bir yapıya sahip oldukları için kullanım kolaylıklarının oldukça iyi olduğu tespit edilmiştir.

Flüt deşifre kitaplarından K3 ve K4 incelendiğinde; sayfa boyutlarının 31 cm/23.5 cm ölçülerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca kağıt kalitesinin iyi, kullanılan kâğıdın diğer kitaplara göre daha kalın, kâğıt renginin beyaz, notaların ve açıklama yazılarının anlaşılır olduğu tespit edilmiş, öğrencinin dikkatini çekecek şekilde renkli yazı ve şekillerin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda kitapların baskı kalitesinin iyi, okunaklı ve anlaşılabilir olduğu görülmektedir. Diğer taraftan kullandıkça yıpranmayan ve kopma göstermeyen bir yapıya sahip olduğu için kitapların kullanım kolaylığı açısından rahat olduğu düşünülmektedir.

K5 ve K6'nın biçimsel tasarımı incelendiğinde; sayfa boyutlarının öğrencinin daha rahat görebilmesi için 31cm/23.5cm olduğu, sayfa renklerinin gözü yormayacak şekilde saman renginde olduğu, yazı boyutunun anlaşılır olduğu görülmektedir. Baskı kalitesinin oldukça iyi olduğu tespit edilen bu kitapların öğrenciye kullanım kolaylığı sağlayacak şekilde sağlam ve dayanıklı bir yapıya da sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yazarların kitabı üç farklı dilde yazmış oldukları önemli bir husus olarak dikkat çekmektedir. Bu dillerin İngilizce, Fransızca ve Almanca olduğu görülmektedir. İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde yazılan metinler kitapların farklı dillerde de anlaşılabilir olmasına olanak sağlamaktadır.

K7, K8 ve K9 incelendiğinde; diğer deşifre kitaplarına göre, kullanılan kağıdın boyutlarının küçük olduğu (28.5cm/ 22cm) belirlenmiştir. Diğer taraftan nota yazımlarının öğrencinin görebilmesi, okuyabilmesi ve çalabilmesi açısından diğer kitaplara oranla daha az anlaşılır olduğu tespit edilmiştir.

Flüt deşifre kitaplarından K10 incelendiğinde; K1, K2, K3, K4, K5 ve K6'ya göre kitap boyutunun küçük olduğu (28.5cm/ 22cm), buna rağmen nota yazımı ve yazı boyutunun okunaklı, anlaşılır olduğu, flüte yeni başlayanlar veya küçük yaş grubu için içerisinde dikkat çekici resimlerin yer aldığı görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Flüt literatüründe yer alan deşifre kitaplarının içeriksel olarak incelenmesini amaçlayan bu çalışma kapsamında, yurt içinde flüt eğitiminde deşifre ile ilgili basılmış bir kitap olmaması nedeniyle sadece yurt dışında yayınlanan kitaplar belirlenmiş ve araştırmacının maddi imkanları dahilinde belirlediği 10 kitaba ulaşılmıştır. Ulaşılmış olan bu kitaplar araştırmacı tarafından analiz edilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

- Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda, flüt deşifre kitaplarının konulara yer verme durumları incelendiğinde K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10'da ölçü sayılarına, nota değerleri ve ritim kalıpları konularına yer verildiği, K7, K8 ve K9'da bu konulara yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yazarların flütte deşifre için yazdıkları, seri olarak yayınlanmış olan, ilk sıradaki kitapları K1, K3, K5 ve K10'da 2/4, 3/4 ve 4/4'lük basit ölçü sayılarına, ayrı olarak K1'de 3/8'lik, K5'de ise 5/4, 3/8, 6/8 ve 9/8'lik ölçü sayılarına yer verildiği dikkat çekmektedir. Yazarların flütte deşifre için yazdıkları, seri olarak yayınlanmış olan, son sıradaki kitaplarından K2'de 9/8, 5/4, 5/8, 7/4, 7/8, 12/8'lik, K4'de 3/8, 6/8, 9/8, 2/2 ve 5/4'lük, K6'da 3/8, 6/8, 9/8, 5/8, 7/8 ve 8/8'lik gibi basit ve en çok bileşik zamanlı ölçü sayılarına yer verildiği görülmektedir. Ceviz (2003)'in; "London College Of Music (LCM) Klasik Gitar Seviye Kitaplarının İçerik Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasında da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ceviz çalışmasında klasik gitar seviye kitaplarını incelediğinde, ilk seviyelerde 4/4'lük ve 3/4'lük, son seviyede 9/8'lik ölçü sayılarına yer verildiğini tespit etmiştir. Farklı çalgılar olmasına rağmen aynı sınav müfredatına göre hazırlanmış olan bu kitapların benzer bir yapılanma ile hazırlandığı görülmektedir. Bu bağlamda Cevizin çalışması ile araştırmanın sonuçlarının paralellik gösterdiği söylenebilir. Bunun

sonucunda deşifre çalışmaları hazırlanırken, konuların kolaydan zora doğru aşamalı olarak planlandığı ve bu durumun, öğrencinin deşifreyi yapma aşamasında zorluk çekmeden, aşamalı olarak ilerlemesine olanak sağladığı düşünülmektedir.

K1, K2, K3, K4, K5, K6 ve K10'da ilk olarak nota değerleriyle ilgili sonrasında ritim kalıplarıyla ilgili bilgiler ve deşifre çalışmalarının verildiği görülmektedir. Flüt deşifre kitaplarından Paul Harris'in ilk serisi olan K1'de ilk olarak dörtlük, ikilik, noktalı ikilik, noktalı dörtlük ve sekizlik nota değerlerine, sonrasında İzmir, Gelibolu, Ankara ve Muğla ritim kalıplarına James Rae'nin ilk serisi olan K3' de ilk olarak dörtlük, ikilik, noktalı dörtlük ve birlik nota değerlerine, John Kember & Catherine Ramsden ilk serisi olan K5' de de ilk olarak noktalı dörtlük, noktalı ikilik, onaltılık nota, sekizlik nota ve dörtlük nota değerlerine, sonrasında İzmir ve Muğla ritim kalıplarına yer verildiği görülmektedir. Yazarların son serisi olan K2, K4 ve K6'daki deşifre çalışmalarında ise ilk serilerindeki ritim kalıplarından farklı olarak; K2'de ve K4'te Görele ve Sinop, K6'da ise sadece Görele ritim kalıplarının olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda K1, K2, K3, K4, K5, K6 ve K10'un yazarlarının deşifreye başlarken öğrenciye temel müzik teorilerini öğrettiği ve buna yönelik deşifre çalışmaları hazırladığı, sonrasında ise öğrendiği bilgilere yeni bilgiler ekleyerek deşifreyi öğretmeyi amaçladıkları söylenebilir.

Flüt deşifre kitapları incelendiğinde, K3, K5 ve K6' da deşifre çalışmalarında değiştirici işaretlere yer verildiği, diğer deşifre kitaplarında (K1, K2, K4, K7, K8, K9, K10) değiştirici işaretlere yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. K3'te si bemol, fa diyez, do diyez, sol diyez ve re diyez notalarındaki değiştirici işaretlerin, K5'te K3'te ki değiştirici işaretlerden ayrı mi bemol, la bemol, si naturel değiştirici işaretlerinin, K6'da ise çift diyez ve çift bemol değiştirici işaretlerinin olduğu tespit edilmiştir. Değiştirici işaretlerin deşifre çalışmalarında yer almasının ilk aşamalarda olmasa bile sonraki aşamalarda büyük önem arz ettiği düşünülmektedir. Öğrenci karşısına ilk çıkan eseri çalarken, öncesinde ilgili bir çalışma yapmamış olması sebebiyle eserin içindeki değiştirici işaretleri göremeyebilir ve yanlış performans sergileyebilir. Bu yüzden deşifre çalışmalarında değiştirici işaretlere yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Kitaplar incelendiğinde, K1, K3, K4, K5, ve K6'nın deşifre çalışmalarında nüanslara yer verdikleri görülmektedir. K1'de başlangıçta öğretilmesi gereken piano, forte, crescendo ve decrescendo gibi nüansların olduğu görülmektedir. James Rae'nin kitaplarından, ilk serisi olan K3'te forte, piano ve mezzo forte öğretilirken aynı yazarın

son serisi olan K4'te ise piannissimo ve fortissimo nüanslarının deşifre çalışmalarında öğretildiği görülmektedir. Böylelikle James Rae'nin nüansları tek bir kitapta işlemediği, ayrı ayrı kitaplarda ve konularda işlediği sonucuna varılmıştır. Öte yandan Kember & Ramsden, Rae'den farklı olarak K5 ve K6'da nüansları ayırmamış, her iki kitabında aynı nüanslara yer verildiği tespit edilmiştir. Yine aynı kitaplardaki deşifre çalışmalarında piano, forte, mezzo piano (*mp*), mezzo forte, pianissimo, fortissimo, diminuendo (*dim.*), crescendo ve decrescendo nüanslarına yer verilmiştir.

Flüt deşifre kitapları incelendiğinde sadece K2 ve K6'nın konu olarak süslemelere yer verdiği tespit edilmiştir. K2'de trill, mordant ve geçiş notalarına yer verilirken K6'da ise basamak notası, kısa basamak, grup notaları, mordant ve trill süslemelerine yer verildiği görülmektedir. K2 ve K6, serilerinin son kitapları olmalarına rağmen, K6'nın daha fazla süsleme terimlerine yer vermesi dikkat çekicidir. Bunun sebebinin ise yazarların deşifre öğretmedeki farklı fikirleri, yöntemleri, amaçları veya hedeflerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Süslemenin deşifre aşamasında ileri seviyelerde düşünülmesi ve çalıştırılmasının, süslemelerden önce deşifreyi oluşturan temel unsurların öncelik olarak ele alınmış olma durumundan kaynaklanıyor olabileceğini düşündürmektedir.

K1, K3, K5 ve K6'daki deşifre çalışmalarında, belli artikülasyonlara yer verildiği, diğer kitaplarda (K2, K4, K7, K8, K9, K10) ise yer verilmediği tespit edilmiştir. K1'de staccato, K3'te legato, K5 ve K6'da ise staccato, legato ve marcato artikülasyon terimlerinden bahsedildiği görülmektedir. Ceviz (2023)'in; "London College Of Music (LCM) Klasik Gitar Seviye Kitaplarının İçerik Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasında da gitar seviye kitaplarının ilk kitaplarında staccato ve legato terimlerinin yer aldığı ifade edilmektedir. Staccato ve legato gibi en temel terimlerin literatürde yer alan birçok eser ve etütte yer aldığı bilinmektedir. Bu nedenle ilgili terimlerin araştırma kapsamında ulaşılan tüm deşifre kitaplarında yer alması şaşırtıcı değildir.

K2, K3, K4, K5 ve K6'da deşifre çalışmalarında hız terimlerine yer verildiği görülmektedir. K2'de ve K4'te sadece accelerando hız terimine, K3'de moderato ve allegretto hız terimlerine, aynı seride yer alan K5 ve K6'da ise a tempo, tempo primo, adagio, allegro, vivace, allegretto, andante, lento, andantino, moderato, poco a poco, rallentando ve ritardando hız terimlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Deşifrenin ilk aşamalarda eseri anlayabilmek, okuyabilmek ve sonrasında doğru çalabilmek için yavaş bir tempoda olması gerektiği düşünülmektedir. Bu sebeple ilk seri kitaplarda yer alan

deşifre egzersizlerinde çalışmaların tempo verilmeden çalınması veya tempolu çalınacaksa bile, kitap içeriklerinde yavaş hız terimleriyle yazılmış egzersizlerin olması gerektiği düşünülmektedir. Böylelikle öğrenci deşifre çalışması sırasında, eserin içerisinde yer alan her konuyu, ayrıntıyı fark ederek, bilinçli ve endişe etmeden çalışabilir.

Flüt deşifre kitaplarından K2, K4, K6 ve K8’de caz terimlerinin gösterildiği tespit edilmiştir. K2, K6 ve K8’ de swing caz teriminin, K4’te swing terimi ile jazz waltz ve bossa nova terimlerinin de yer aldığı görülmektedir. Deşifre çalışmalarında caz ezgilerine yer verilmesinin, caz eserlerinin tanınmasında ve caz eserlerinin çalınmasında zorlanan öğrenciler için katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Flüt deşifre kitaplarından K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8 ve K9’da ton çalışmalarına yer verildiği, K10’un ise yer verilmediği tespit edilmiştir. K10 incelendiğinde kitabın başlangıç seviyesinde olması ve küçük yaş gruplarına hitap ettiği görülmektedir. Bu sebeple K10’da içeriksel olarak daha basit yapıdaki temel konuların ele alındığı ve kitapta ton çalışmalarına yer verilmediği düşünülmektedir. İncelenen tüm kitaplarda içeriksel olarak ele alınan ton çalışmalarına yönelik hazırlanan egzersizlerin, kitapların seri sıralamalarına göre aşamalı olarak ele alındığı saptanmıştır. Örneğin; K1’de fa majör, sol majör, do majör, mi minör ve la minör tonları varken, K1 ile aynı seride yer alan, ancak serinin son kitabı olan K2’de K1’den farklı olarak mi majör, la bemol majör, si majör, re bemol majör, fa diyez minör, do minör, fa minör ve do diyez tonlarına yer verildiği görülmektedir. Aynı şekilde, aynı serinin ilk kitabı olan K3’te do majör, fa majör, sol majör, la minör ve mi minör tonlarına, serinin son kitabı olan K4’te ise mi majör, si majör, si bemol majör, mi bemol majör, la bemol majör, fa diyez minör, do diyez minör, sol diyez minör, si minör, fa minör ve do minör tonlarına yer verildiği görülmektedir. Aynı serinin ilk kitabı olan K5’te do majör, fa majör, sol majör, re majör, la minör, re minör, mi minör, sol minör ve do minör tonlarına, serinin son kitabı olan K6’da ise ilk serisinde yer alan tonlardan farklı olarak fa diyez minör tonuna yer verildiği görülmüştür. Aynı serilere ait olan K7, K8 ve K9’da diğer kitapların serilerindekine benzer bir ton sıralaması olduğu görülmektedir. K7’de sadece fa majör ve sol majör tonlarına, K8’de do majör, la minör, sol majör, mi minör, fa majör, re minör, re majör, si minör, si bemol majör, sol minör, la majör, fa diyez minör, mi bemol majör, do minör, mi majör, do diyez minör, la bemol majör, fa minör tonlarına, K9’da ise K8’deki tonlardan ayrı olarak si majör ve re bemol majör tonlarına yer verildiği görülmüştür. K7

ile K8 arasındaki, tonları verme durumlarının artış göstermesi sebebinin K7'nin serinin ilk kitabı, K8'in ise serinin altıncı kitabı olmasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Kitaplar incelendiğinde, yazarların yazdıkları serilerde ilk seri kitaplarında daha basit tonlarda, son seri olan kitaplarında ise zor tonlarda deşifre çalışmaları verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ceviz (2023)'in; "London College Of Music (LCM) Klasik Gitar Seviye Kitaplarının İçerik Bakımından İncelenmesi" adlı çalışmasında da benzer sonuçlara rastlandığı görülmektedir. Ceviz, gitar seviye kitaplarında ilk üç seviyede do majör, mi majör ve la minör tonlarının son seviyelerde ise fa diyez minör, do minör ve si minör tonlarının yer aldığını tespit etmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında ilgili literatür sonuçları ile paralellik göstermektedir. Deşifre çalışmalarında tonların basitten zora doğru sıralamasının öğrencilerin gelişim süreçlerinde aşamalı olarak ilerleme sağlamasına olanak tanınması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

- Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda, flüt deşifre kitaplarının eğitsel tasarımı incelendiğinde K3, K4, K5, K6 ve K10'da deşifre çalışmalarıyla ilgili teorik bilgi verildiği, diğer deşifre kitaplarında (K1, K2, K7, K8, K9) teorik bilgi verilmediği tespit edilmiştir. Deşifre kitaplarında teorik bilgilere yer verilmesinin, öğrencinin kitabı tanıması, içerisinde geçen konuları açıkça anlayabilmesi, deşifre çalışmalarını etkili ve doğru bir biçimde uygulayabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca K1 ve K2'de kitabın nasıl kullanılması gerektiğine ve içerikte yer alan konu başlıklarına ilişkin bilgilere yer verilmektedir. K5 ve K6'da her bölümün başında eserlerin nasıl çalışılacağına, bölümde geçen terimlerin anlamlarına, deşifre çalışmalarına başlamadan önce eserlerin başında parçanın ölçü sayısı, parçanın tonu ve aldığı değiştirici işaretler ile ilgili hatırlatıcı, küçük bilgilere yer verildiği görülmektedir. Bu özelliklerin K1, K2, K5 ve K6'yı diğer kitaplardan ayıran önemli unsurlar olduğu düşünülmektedir.

Flüt deşifre kitapları incelendiğinde, K1, K2 ve K10' un öğrenci için ödev ve değerlendirmeye yer verdiği, K3, K4, K5, K6, K7, K8 ve K9'un ödev ve değerlendirmeye yer vermediği sonucuna varılmıştır. K1 ve K2'de yer alan, her konu için yazılmış "hazırlık egzersizler" bölümlerinden hemen sonra "doğaçlama yapın ve besteleyin" başlıklı, öğrenciye verilmiş bir ödev olduğu görülmektedir. Ödevde öğrenciden notası ve tonu verilmiş 2 ölçülük bir parçanın devamını yazması ve sonrasında bunu çalması istenmektedir. Böylelikle öğrencinin, besteleme yaparken öğrenmesi ve becerilerini

geliştirmesi hedeflenirken bir yandan da kendi bestelediği müziği çalmasına olanak yaratılmaktadır. Böylelikle öğrencinin motivasyonu artabilir ve daha istekli bir şekilde deşifre çalışmalarına yer verebilir.

Flüt deşifre kitaplarından K5'te ödev verilmediği fakat öğrencinin her deşifre çalışmasında kendini takip edebilmesi, gelişimini görebilmesi ve böylelikle kendini değerlendirebilmesi için “performans takip tablosu”nun olduğu görülmektedir. Öte yandan aynı yazara ait ve K5 ile aynı seri de yer alan K6'da bu tabloya yer verilmediği dikkat çekicidir. Öğrencinin, flütle performansını sergilerken, her deşifre egzersizi ve eserinden sonra gelişimini görebilmesi ve performansını değerlendirebilmesi için performans takip tablosunun önemli olduğu düşünülmektedir. K10'da da ödevlendirme yapılmadığı, sadece aşamaların sonlarında verilen “sınav bölümü” ve kendi gelişimini görmesi adına hazırlanmış “puan tablosu”nun yer aldığı görülmektedir. Öğrencinin deşifre yaparken öğrendiği her bilgiden sonra sınav yapılması ile bu bilgilerin tekrar hatırlanmasının ve bilgilerin kalıcı bir şekilde öğrenilmesinin hedeflendiği düşünülmektedir. Araştırmadan çıkan sonuçlara bakıldığında, deşifre çalışmalarında ödevlendirme ve değerlendirme bölümlerinin yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmalar sayesinde öğrencinin gelişimi hakkında geri bildirim almasına ve öz değerlendirme yapabilmesine olanak sağlamaktadır.

Flüt deşifre kitapları incelendiğinde, tüm kitapların deşifre çalışmalarına yönelik, öğrenciye örnek eserler ve egzersizler verdiği tespit edilmiştir. Bu örneklerin konulara göre yazılması ve konuları destekleyici nitelikte olmasının, öğrencinin deşifreyi anlayarak yapabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. K3, K4, K7, K8 ve K9'un örneklerinin belli bir amaca ve müfredata yönelik olduğu, K3 ve K4'ün “Trinity College London” okulu için, K7, K8 ve K9'un ise ABRSM sınavı için yazılmış olduğu görülmektedir.

- Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda, flüt deşifre kitaplarının biçimsel tasarımı incelendiğinde, K1, K2, K3, K4, K5 ve K6'nın sayfa boyutlarının 31cm/23.5cm, K7, K8, K9 ve K10'un ise 28.5cm/ 22cm olduğu belirlenmiştir. Kitapların sayfa boyutu ölçümlerinden yola çıkılarak K1, K2, K3, K4, K5 ve K6'nın sayfa boyutlarının K7, K8, K9 ve K10'dan daha büyük olduğu tespit edilmiştir. Böylelikle sayfa boyutları büyük olan kitapların diğer deşifre kitaplarına göre baskı kalitelerinin, kullanım kolaylıklarının, okunaklı ve anlaşılabilir olma durumlarının iyi olduğu, K7, K8 ve K9'un iyi olmadığı, K10'un

sayfa boyutunun küçük olmasına rağmen baskı kalitesinin, kullanım kolaylığının, okunaklı ve anlaşılabilir olma durumlarının iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Deşifre kitaplarında sayfa boyutunun büyük olması, öğrencinin notaları daha iyi okuyabilmesine, anlayabilmesine ve böylelikle odaklanarak daha iyi çalışabilmesine olanak sağlayabilir. Dolayısıyla öğrenci bu özellikteki okuyucu dostu kitaplarla motive olarak daha fazla çalışma yapmaya istekli olabilir. Sayfa boyutunun büyük olmasının, yazı ve nota boyutlarını etkileyen önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir. Sayfa boyutu büyük olan bir kitabın içerisine öğrencinin rahatça görebileceği ve böylelikle anlayabileceği şekilde bilgiler, şekiller ve notalar yazılabilir.

Ayrıca K3 ve K4'te öğrencinin dikkatini çekecek şekilde renkli yazı ve şekillerin kullanılması, K5 ve K6'da geçen konuların üç farklı dilde anlatılması, K10'da ise küçük yaş grubu veya flüte yeni başlayanlar için dikkat çekici resimlerin yer alması bu kitapları diğer kitaplardan ayıran önemli özelliklerdendir.

5.2. Öneriler

Flüt eğitiminde kullanılan deşifre kitaplarının incelenmesini amaçlayan bu araştırmada, elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

- Literatür incelendiğinde ülkemizde flüt için deşifre çalışmalarıyla ilgili kitapların bulunmaması ve mevcut deşifre kitaplarının tamamının yurt dışında satılıyor olması, bu kitaplara sahip olmak isteyen bireyler için hem alım gücü hem de ulaşılabilirlik açısından büyük zorluklar yarattığı düşünülmektedir. Bu durumun, özellikle müzik eğitimi alan öğrenciler ve profesyonel flütçüler için ciddi bir eksiklik oluşturduğu söylenebilir. Bu bağlamda literatüre Türkçe kitapların kazandırılması önerilebilir.
- Yurt dışında mevcut olan önemli deşifre kitaplarının Türkçe'ye çevrilmesi ve adaptasyonlarının yapılması önerilebilir.
- Flüt eğitimcilerinin, öğrencilerin seviyelerine göre deşifre egzersizleri belirleyebilmelerinde bu araştırmanın kaynak oluşturacağı düşünülmektedir. Bu

kapsamda hangi kitabın hangi seviyede uygun olacağı bu çalışma ile saptanabilir ve flüt eğitimi derslerinde kullanılabilir.

- Kitaplar incelendiğinde deşifre ile ilgili teorik bilginin az olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda yazılacak olan deşifre kitaplarında daha çok teorik bilgiye yer verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, D., & Onuray Eğilmez, H. (2021). *Modern Flüt Tekniklerinin Deşifre Becerisine Etkisi: Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (57), 382-400.
- Albuz, A. (2001). *Viyola Öğretiminde Geleneksel Türk Müziği Ses Sistemine İlişkin Dizilerin Kullanımı Ve Bu Sistem Kaynaklı Çokseslilik Yaklaşımları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Arslan, F., & Sarıboğa, B. (2012). *Flüt Tarihinde Theobald Boehm Ve Flüte Getirdiği Yenilikler*. İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bulut, S. (2017). *Tarihsel Süreçte Flütün Gelişimi Ve İleri Flüt Tekniklerinin Günümüz Türk Bestecileri Tarafından Kullanımı Üzerine Bir İnceleme*. Kesit Akademi Dergisi.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ceviz, B. (2023). *London College Of Music (LCM) Klasik Gitar Seviye Kitaplarının İçerik Bakımından İncelenmesi*. EKEV Akademi Dergisi (93), 31-46. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1228356>
- Cüceloğlu, G. (2006). *2001 Yılından Günümüze Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi (Flüt) Öğretim Programının Değerlendirilmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Denizli.
- Çimen, G. (2001). *Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar*. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14(2), 445-452.
- Dalkıran, E. (2011). *Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (4), 54-63.

- Delaney, C. (1998). *Teacher's Guide*. USA: Semler
- Demir, Ö., & Keskin, H. (2020). *Piyanoda Deşifre Üzerine Yapılmış Akademik Çalışmaların Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi (41), 204-219. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.801154>
- Dik, C. (2006). *Barok Dönemde Flüt Müziği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Üflemeli Ve Vurmalı Sanat Dalı Flüt Programı.
- Duzak, B. (2022). *Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Piyanoda Deşifre Çalmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzikoloji Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Ergin, E., Durak, Y. (2016). *Bilişüstü Özdüzenlemenin Deşifre Çalma Becerisine Ve Deşifre Çalma Tutumuna Etkileri*. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi (7), 131-158.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme* (4. Baskı). Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Fourie, E. (2004). *The Processing Of Music Notation: Some Implications For Piano Sightreading*. Musical Arts In Africa, 1(1), 1-23.
- Gençel, Ö. (2005). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Flüt Eğitimi Sürecinde Karşılaşılan Bedensel Rahatsızlıklar Ve Öğrenci Başarısına Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gün, E., & Öztürk, T. (2018). *Piyanoda Deşifrenin Önemi, Tekniği Ve Geliştirilmesi*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (31), 121-128. <https://doi.org/10.30794/pausbed.414679>
- Hayward, C. M., & Eastlund Gromko, J. (2009). *Relationships Among Music Sight-Reading And Technical Proficiency, Spatial Visualization, And Aural Discrimination*. Journal Of Research In Music Education, 57(1), 26-36. <https://doi.org/10.1177/0022429409332677>

- Kara, Z. E. (2010). *Türkiye Ve Amerika Birleşik Devletleri 'nde Lisans Düzeyinde Verilen Flüt Eğitiminin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karali, M. (2023). *Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Durum Analizi*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Kılınçer, Ö. Ve Toptaş, B. (2017). *Study On Developing An Attitude Scale Towards Deciphering In Instrument Training*. International Journal Of Eurasia Social Sciences, Vol: 8, Issue: 27, Pp. (507-530).
- Köse, Y. (2013). *Piyano Eğitiminde Hızlı Deşifre Teknikleri Üzerine Bir Çalışma*. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Mann, R. G. (1991). *The Use Of Kodaly Instruction To Develop The Sight-Reading Skills Of Undergraduate Flute Students*. Arizona State University, Doctoral Dissertation.
- Nart, S. (2010). *Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Deneysel Bir Öğretim Metodu*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Nart, S. (2018). *Deşifre Şarkı Söyleme Kavramlar, Tanımlar, Yöntemler, Kaynaklar*. Nobel Bilimsel Eserler.
- Okan, M. (2021). *Flüt Öğrencilerinin Öz Düzenlemeli Deşifre Stratejileri*. (Doctoral Dissertation, Bursa Uludag University (Turkey)).
- Özçelik, S. (2002). *Batı Müziği Yazısında Süslemeler*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(3).
- Özen, N. (2004). *Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2).
- Öztutgan, K., & Akbulut, F. (2019). *Müzikal Deşifrenin Boyutları Ve Etken Faktörleri*. Art-E Sanat Dergisi, 12(23), 65-87. <https://doi.org/10.21602/sduarte.535647>.
- Özmentes, S. (2008). *Çalgı Eğitiminde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16), 157-175.

- Rosemann, S., Altenmüller, E., & Fahle, M. (2016). *The Art Of Sight-Reading: Influence Of Practice, Playing Tempo, Complexity And Cognitive Skills On The Eye-Hand Span In Pianists*. *Psychology Of Music*, 44(4), 658-673. <https://doi.org/10.1177/0305735615585398>
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). *Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi*. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Say, A. (2015). *Müzik Tarihi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 9. Basım.
- Seyhan, Z. 2019. *Özengen Müzik Eğitiminde Flüt Eğitimcilerinin Kullandıkları Yöntem Ve Tekniklerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü.
- Soydemir, İ. (2021). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Eğitiminde Deşifre Çalmaya Yönelik Tutumları (Konya İli Örneği)*. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, (2021).
- Şendurur, Y. & Akgül-Barış, D. (2002). *Müzik Eğitimi Ve Çocuklarda Bilişsel Başarı*. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1 (2002) 165-174*.
- Şenol, A., & Demirbatır, E. 2011. *Flütün Tarihsel Gelişimi Ve Romantik Dönem Özelliklerinin Flüt Eserlerine Yansımaları*. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tatu, A. G. (2006). *Flüt Metodu*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2015). *Genel Açıklamalı Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Tufan, S. (2000). *Piyano Eğitiminde Deşifre Çalışmaları*. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 3, Say. 101-104, Ankara.
- Turgut, M., S., & Coşkun-Şentürk, G. (2023) *Flüt Eğitimcilerinin Flüt Eğitiminde Deşifre Çalışmalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. *Müzik Alanında Uluslararası Araştırma Ve Değerlendirmeler*, Serüven Yayınevi, Aralık, 2023.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (1995). *Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Planlanması Ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*. *Anadolu Sanat*, 4(1), 121-142.

- Uçan, A. (1997)., *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1997.
- Uçan, A. (2002), Eğitimde Program Çözümleme. Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:3 Sayı:4, Ankara.
- Uslu, M. (2009). *Müzik Eğitiminin Kişilik Ve Sosyal Gelişme Açısından Değerlendirilmesi*. 38. ICANAS' Uluslararası Asya Ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara.
- Uyan, Z.D.T. (2014). *Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları Başlangıç Flüt Eğitimde Kullanılan Etüt Ve Eserlerin İncelenmesi*. SED Sanat Eğitimi Dergisi, 2(2), 57-80.
- Uzunonat, E., N., (2016). *Temel Orkestra Repertuarı Eserlerindeki Viyolonsel Partilerinden Seçilmiş Pasajların Deşifre Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Sanatta Yeterlilik Tezi.
- Ürün, T. (2016). *Karşılaştırmalı Tonal Ve Makamsal Dizi Öğretiminin Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Öğrencilerinin Bilişsel Gelişimlerine Etkisi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 2(3), 1-30. <https://doi.org/10.5578/amrj.10575>
- Üstün, E. (2018). *Deşifrenin Flüt Dersi Başarı Kaygısı Ve İç Motivasyon Üzerine Etkisi*. Turkish Studies Dergisi. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/turkishstudies.13434>
- Yalçınkaya, B. Eldemir, A. C. Sönmezöz, F. (2014). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi*. International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic Volume 9/2 Winter 2014, P. 1583-1595, Ankara-Turkey.
- Yayla, A. A. (2000). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Flüt Eğitiminde Öğrencilerin Psikomotor Alan Hedef Ve Davranışlara Ulaşma Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Yıkılmış, G., Ece, A. S. & Çoraklı-Kahraman, E. (2021). *Türkiye'de Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Üzerine Felsefi Tercihleri: Biçimsel Ve/Veya Duyumsal*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(4), 1186-1197. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021..-883143>

- Yıldırım, A Ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yokuş, H., Yokuş, T., (2010). *Müzik Ve Çalgı Öğrenimi İçin Strateji Rehberi I*. Pegem Yayınevi.
- Yokuş, H. (2019). *Kelimesel Ritim Öğrenme Stratejisiyle Ritim Kalıplarının Öğrenilmesinin Müzik Öğretmeni Adaylarının Ritim Diktesi Başarılarına Etkisi*. Eğitim Ve Bilim, 44(200). Doi: <http://dx.doi.org/10.15390/eb.2019.8060>

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Raporu

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU - 1 KARARI

Protokol No : 230040	Karar No : 49
Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi MÜGE SUDE TURGUT
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ / GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
Araştırmanın Başlığı	FLÜT LİTERATÜRÜNDE YER ALAN DEŞİFRE KİTAPLARININ İÇERİKSEL OLARAK İNCELENMESİ
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	06.04.2023
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İlk İnceleme Tarihi : 07.04.2023 1. Düzeltme Tarihi : 11.04.2023
Karar Tarihi	12.04.2023

KARAR : UYGUNDUR

AÇIKLAMA : Beyan edilen veri formlarının dışına çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof.Dr. Şendil CAN
Başkan

Prof.Dr. Aylin Çiğdem KÖNE
Üye

Doç.Dr. Aytakin FIRAT
Üye

Doç.Dr. Burçak BOZ YAMAN
Üye

Prof.Dr. Emine ÇİL
Üye

Doç.Dr. Aydan BEKAR
Üye

Doç.Dr. Ali Gürel GÖKSEL
Üye

Doç.Dr. Öner ÇELİKKALELİ
Üye